

143. Homo Dei est, qui Deo dignus est: Deo dignus est, qui nihil indigne agit. *Ibid.*, sent. 3.
144. Tam pretiosus est homo apud Deum, quam angelus. *Ibid.*, sent. 30.
145. Habes in te aliquid simile Dei, et ideo utere teipso velut templo Dei, propter illud quod in te simile est Dei. *Ibid.*, sent. 32.
- TRIMEGIS. 146. Homo animal est divinum, nec est cum terrenis brutis, sed cum diis celestibus comparandus, qui pari sorte potitur. *Lib. de Potest. et sap. Dei*, cui tit. *Ponder.*, cap. 10.
147. Homo animal dictum est rationale. *Lib. de Volunt. divina*, cui tit. *Ascriptus*, cap. 13.
- Vide etiam tit. *Adventus*, sent. 26; *Esse*, sent. 20; *Instabilitas*, sent. 11; *Ira in genere*, sent. 54; *Maham*, sent. 111; *Mansuetudo*, sent. 26; *Mellior*, sent. 17; *Natura*, sent. 46; *Ratio*, sent. 56; *Timor in genere*, sent. 50.

HOMICIDIUM. Vide occisio.

HONESTAS.

- S. ISIDORUS HISPALENSIS. *Ethymologia*. Honestas dicitur quasi honoris status, eoquod nihil habeat turpitudinis, sed sit honor perpetuus. *Lib. 10 Ethym.*, verbo *Honestas*.
- S. THOMAS AQUINAS. *Definitio*. Honestas est quedam spiritalis pulchritudo, quæ in hoc consistit, quod conversatio hominis, sive actio ejus sit bene proportionata secundum spiritualem rationis claritatem. 2, 2, quest. 145, art. 4.
- SENTENTIE PATRUM.
- S. AMBROSII. 1. Quid est honestas, nisi quæ turpitudinem quasi mortem fugiat? *Lib. 1 Offic.*, cap. 45.
2. Tantus splendor honestatis est, ut vitam bestiam efficiant tranquillitas conscientie, et securitas innocentie. *Ibid.*, lib. 2, cap. 1.
3. Nihil spectat vir justus, nisi quod constans et honestum est. *Ibid.*, lib. 3, cap. 1.
4. Nihil deformius, quam nullum habere amorem honestatis. *Ibid.*, cap. 9.
5. Non vincat honestatem utilitas, sed honestas utilitatem. *Ibid.*, cap. 5.
6. Nullis adversis honestas impeditur, quæ in his eminet, et magis præcellit, quam in prosperis. *Ibid.*
7. Ea amicitia probabilis est, quæ honestatem tuetur: preferenda sane opibus, honoribus, potestatibus: honestati vero præferri non solet, sed honestatem sequi. *Ibid.*, cap. 15.
8. Nihil preferendum est honestati. *Ibid.*, cap. 16.
- S. ANTONINI. 9. Verecundia fovet honestatem, removendo quæ sunt honestati contraria. *Part. 4, tit. 4, cap. 1, § 3.*

10. Tanta vis est probitatis et castitatis, ut omnis vel pene omnis ejus laude moveatur humana natura, nec usque adeo sit turpitudine vitiosa, ut totum amittat sensum honestatis. *Lib. 2, de Civit. Dei*, cap. 26.
11. Honestas non reprehendit, quod reprehendit superbia eorum qui vocari honesti amant, sed esse non amant. *De opere monach.*, cap. 13.
12. Quod malum geritur, omnes convocat spectatores; quod bonum dicitur, vix aliquos invenit auditores: tanquam erubescenda sint, et inhonesta glorianda. *Lib. 2, de Civit. Dei*, cap. 26.
13. Indigne ab honestis coluntur, qui per turpes placentur. *Ibid.*, cap. 29.
14. Ita nunc constituti sumus, ut et per carnem voluptate affici, et per spiritum honestate possimur. *De Tract. animab.*, cap. 43.
15. Inhonesta sunt illa, quæ abundantiorum honestatem habent velaminis, et ea quæ hoc opus non habent, honesta sunt. *Lib. 4, contra Julian.*, cap. 16.
16. Honestas adhibetur inhonestis, cum rationalis nature sensu ipso verecundante velantur. Eorum quippe honestas est velamentum, tanto abundantius, quanto magis inhonesta sunt. *Ibid.*
17. Sumas optima, facias honesta. *Lib. 2, de Musica*, cap. 13.
18. Grata Deo res est honestas, et sanctorum angelorum amica. *De Vita solit.*
19. Debet honestas radicari in corde, et manifestari in ore et opere, ut appareat in exteriori habitu, et pulchrescat in visu. *Prose.*
20. Nemo honestum se credat, si inhonesta vestimenta, vel alia corporis indumenta deferat, si inhoneste incedat, si inhonesta audiat, et si inhonesta libenter videat. *Serm. 2, de SS. Apostolis.*
21. Verecundia est, in gestu et verbo honestatem servare. *In Centilog.*, part. 3, sect. 42.
22. Honestos per omnia exigit mores, conventionalis honestatis. *In Speculo discipl.*, part. 1, cap. 15.
23. Honestas in corporis, manuum et habitus decenti dispositione consistit. *Ibid.*
24. Decens est, quod non curiositati, sed honestati deservit. *Ibid.*, cap. 25.
25. Multa possunt honeste fieri, quæ non possunt honeste videri. *Ibid.*, cap. 26.
26. Attendenda est honestis congrua personarum honestas, et honestioribus semper adhaerendum est. *Ibid.*, cap. 30.
27. Homo eruditus munda gaudet, honestatis pulchritudine delectatur. *In Speculo discipl.*, part. 2, cap. 4.

- S. GREGORII MAGNI. 28. Honestè inhonesta narrat, qui ut multos ad honestatis formam revocet, inhonesta narrat. *Lib. 23 Moral.*, cap. 4, num. 3.
- S. JOANNES CHRYSOST. 29. Nihil honestate dulcius. *Homil. 12, super Epist. ad Coloss.*
- JOAN. TRITH. 30. Ubi honestas admittitur, curiositas prohibetur. *De Laud. scriptor.*, cap. 8.
- LACT. FIRM. 31. Nihil turpe ex honesto nasci potest. *Lib. 3; de Divin. instit.*, cap. 11.
- S. LEO I. 32. Quid prodest honestatis formam præferens cultus exterior, si interiora hominis aliquorum sordeant contaminatione vitiorum? *Serm. 3 Quadrag.*
- S. MAXIMUS EP. TAURIN. 33. Argenti vasa comparari possunt, honestas sola emi non potest: honestas enim non emitur, sed acquiritur: quia non constat pretio, sed virtute. *Homil. de Martyrib.*
- EUGL. JUD. 34. Sicut bonum ac honestum esse, ita et videri prodest: qui Deus utrumque concessit, ut bonus ac honestus et sit et videatur, hic vere beatus est, et vere vir magni nominis. *De Migrat. Abrahæ.*
35. Miserissimi, qui gustum honestatis nunquam ceperunt. *Lib. 2, de Victimis.*
36. Omni sapienti honestas amica est, et eadem utrique salutaris. *De Agricult.*
- SALVIANUS. 37. Si vis probus, si vis potens, si vis magnus esse, honestate dehes ceteros, non malignitate superare. *Lib. 5, de Cubern. Dei.*
38. Ubi non est vera honestas, non est vera felicitas. *Ibid.*, lib. 7.
- S. VALERII EPISCOPI. 39. Justis actibus facile honesta succedunt. *Homil. 11.*
- SENTENTIE PAGANORUM.
- ARISTOTEL. 40. Omnes actus virtutum honesti sunt, et honestatis causa fiunt. *Lib. 4, Ethic. ad Nicomach.*, cap. 1.
41. Virtutis finis est honestum; honesti ergo magis conjunctrix est virtutis, quam ex quibus constat. *Lib. 1 Major. moral.*, cap. 20.
42. Omnis virtus honesti est, et ad honestum tendit. *Ibid.*, cap. 22.
43. Honestus est, apud quem simpliciter honesta, honesta sunt. *Ibid.*, lib. 2, cap. 9.
44. Honestus dicitur, ex eo quod honesta insunt illi: honeste autem sunt virtutes, operaque ab ipsis profecta. *Lib. 7, Ethic. ad Eudomium, Prose.*
45. Honestas sunt, cum virtutis gratia faciunt, eliguntque honesta, vel quod honeste natura bona honesta sunt. *Ibid.*
46. Honestum est, quod cum propter se eligibile sit, laudabile est: aut quod cum bonum sit, idcirco jucundum est. *Lib. 1 Rhetor.*, cap. 9.
47. Honestas sunt, ex quibus splendor aliquis, atque illustris honos in eos, qui aliquid gesserint,

- emanaturus sit. *De Rhetor. ad Alexandr.*, cap. de *Genere deliberativo.*
48. Honestum aut ipsa virtus est, aut res gesta virtute. *Lib. 5, de Finibus*, num. 66.
49. Honestas a bonis viris queruntur. *Lib. 3 Offic.*
50. Quod est melius, est etiam honestius: illud autem quod honestius est, decentius est. *Syzygia 4, in dialog. 4, Alexiadis.*
51. Non minus honestas, quam necessitas valet. *Lib. 4, epist. 10, ad Salaman.*
52. Omnis pars honesti, non potest esse nisi honestum. *De Beata vita*, cap. 45.
53. Omne honestum in arduo est, etiam quod vicium honesto est. *Lib. 2, de Benef.*, cap. 13.
54. Honestum ei vile est, cui corpus nimis chaurum est. *Epist. 44.*
55. Nihil honestum est, quod ab invito, quod a coacto fit: omne honestum, voluntarium est. *Epist. 66.*
56. Qui omne bonum honesto circumscriptis, intra se felix est. *Epist. 74.*
57. Una hæc via est ad tuta vadentia, externa despiciere, et honesto contentum esse. *Epist. 74.*
58. Honestum securum et expeditum est, interitum est, in procieta stat. *Ibid.*
59. Solum bonum est honestum, cui modus est. *Epist. 76.*
60. Nunquam bonæ honestatis simulatio longa est. *De Moribus.*
61. Castorum vita sit tibi honestatis exemplum. *Sext. Phil. Sent. 272.*
- Vide etiam tit. *Aspectus*, sent. 104; *Gravitas*, sent. 14; *Natura*, sent. 76; *Ornatus*, sent. 155; *Utilitas*, sent. 42.

HONOR.

- DEFINITIO. Honor est testificatio quedam excellentie alicujus. *Part. 4, tit. 5, de Justitia*, cap. 10, § 1.
- Honor est exhibitio reverentie in testimonium virtutis. *Ibid.*
- Honor est estimacionis beneficativæ indicium. *ARISTOTEL. Lib. 1, Rhetor.*, cap. 5.
- Honor est exhibitio honorum, quæ in actionibus per virtutem dantur. *Syzygia 6, de Definit.*
- PRODUCTIO. Virtus honorem parit, non pecunia. *Part. 1, conc. 4, de Epiph.*
- SENTENTIE PATRUM.
- S. AMBROSII. 1. Ita incubuerunt mores hominum ad admirationem divitiarum, ut nemo nisi dives honore dignus putetur. *Lib. 2 Offic.*, cap. 26.
2. Honor grandis, grandiori debet sollicitudine circumvallari. *De Dignit. sacerdot.*, cap. 3.

3. Honores hujus mundi nunquam certam tenent viam, sed incertis diverticulis, de uno ad alium transvolant. *De Similitud.*, cap. 72.
4. Dignitates et honores temporales sunt periculis, et vitis malis. Part. 2, tit. 3, cap. 5, § 2.
5. Difficillimum est, ut gradus honoris non patriat tumorem in animo presidentis. Part. 3, tit. 3, cap. 4, § 9.
6. Honores hominem in sublime ponunt, sed diu in alto eum stare non sinunt. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 11.
7. Adversa honoribus deprimunt, nihil ab honorato demunt: non enim honor est in honorato, sed in honorantis operatione. *Ibid.*, cap. 7, § 13.
8. Transit honor hujus sæculi: que hic honorant, in morte onerant: que hic relevant, ibi gravant. *Epist.* 293, ad *Maximinum*.
9. Honor si diligitur, illic habeatur ubi nemo indignus honoratur. *Epist.* 45, ad *Armentar.*
10. Honores hujus sæculi, quid sunt nisi typhus, et ruine periculum? *De Catechis. rudibus*, cap. 16.
11. Gloriam et honorem boni non debet sequi virtus, sed ipsa virtutem. *Lib. 5, de Civit. Dei*, cap. 12.
12. Paucorum virtus ad gloriam et honorem, vera via est. *Ibid.*
13. Non pro magno haberi debet honor humanus, quia nullus est ponderis fumus. *Ibid.*, cap. 47.
14. In actione non amandus est honor in hac vita, quoniam omnia vana sub sole, sed opus ipsum, quod per eundem honorem fit, si recte atque utiliter fit. *Ibid.*, lib. 49, cap. 19.
15. Per fraudes et scelera ad divitias honoresque perveniunt. *Super Psalm.* ix, vers. 25.
16. Totus splendor generis humani, honores, potestates, divitiæ, typhi, minæ, tumores flos foeni est. *Super Psalm.* cii, vers. 44: *Sicut flos agri*.
17. In summo honore summa tibi sit humilitas: honoris enim laus est humilitas virtus. *Serm.* 1, *Dom.* 9, post *Pent.*
18. Quanto major honor datur, tanto majus periculum comparatur. *Serm.* 62, ad *Fratr.* in *cremo*.
19. In summo honore, summa sit tibi humilitas: honoris laus est, humilitatis virtus. *Ibid.*, *serm.* 70.
20. Honorum continuandorum facultas non esset, nisi ambitio prevaleret. *Lib. 1, de Civit. Dei*, cap. 31.
21. In celo erit verus honor, qui nulli negabitur digno, nulli deferretur indigno. *Ibid.*, lib. 22, cap. 30.
22. Honor justus virtuti, non vitio debetur. *Lib. 2, de Conjug. adult.*, cap. 20.

23. Honores vanos qui querit, non vult cum Christo regnare. In *Psalmo contra partem Donati*.
24. Magnus est de honoribus hominum non lætari. *Epist.* 64.
25. Ille se honorem digne accipere potuisse demonstrat, qui acceptum non defendit indignè. *Epist.* 238.
26. Honor te querere debet, non ipsum tu. *Homil.* 13, ex *Lut. Homil.*, cap. 1.
27. Amaturos es honorem, et forte non perventuros: noli honorem amare, ne ibi remaneas. *Tract.* 10, super *Epist. Joan.*
28. Quam hic honorant, in alia vita onerant. *Epist.* 203.
29. Qui de amore non venit honor; non honor, sed adulatio est. *Serm.* 83.
30. Meditantibus honores blandiuntur, sed onera pensantibus tædio sunt atque formidini. *Epist.* 42, ad *Henricum Senonensem archiep.*
31. Multi non tanta fiducia, et alacritate currebant ad honores, si esse sentirent et onera, gravi profecto metuerent. *Ibid.*
32. Quantum honoris laudabilis vita, tantum affert et oneris laudans fama. *Epist. ad Gaufridum episc.*
33. Indignum est ut inde exigas honorem, unde refugis laborem. *Epist.* 87, ad *Ogerium canonicum regular.*
34. Durum est simul et honore privari, et onere premi debitorum. *Epist.* 345, ad *Eugen. Pap.*
35. In honore sine dolore esse quis potest? *Serm.* de *quinque negotiis*.
36. Humilitas in honore, honor est ipsius honoris. *Lib. 5, Florum*, cap. 9.
37. Non possumus ob honores reverentia dignos judicare, quos ipsi honoribus judicamus indignos. *Lib. 3, de Consolat. philosoph.*, prosa 4.
38. Honoris magnitudo, est additamentum præmæ his, qui diligunt vivere secundum honorem. *Super Joan.*, cap. xii, in illud: *Honorificabit eum Pater meus*.
39. Quomodo honores beatum facere possunt, qui quando hominem ad altiora sustollunt, tanto eis majus præcipitium ingerunt? quanto enim gradus est altior, tanto casus declivior. *Prose.*
40. Minorem major præcedit, sicut honore, ita et crimine. *Lib. 3, Pharetra*, cap. 34.
41. Non honorem credas, qui hominum suffragio conquiritur; sed illum, qui Domino largiente præstatur; qui humilitate altus est, qui fide certus, qui mentis robore solidatus. *Super Psalm.* cxi, vers. 7.
42. Absurdum est eum, qui honores consecratur, labores defugere, quibus honores concilian-

tur. *Hab.* apud *D. Joan. Damasc.*, lib. 2 *Parall.*, cap. 26.

S. EUSEBIUS

43. Non unius meriti viros unus honor ambit, dignosque et indignos non jam discernit dignitas, sed confundit. *Prose.*

44. Novo modo optimi ac pessimi viri nusquam fere minus discrimen est, quam in honore.

45. Nonne honor major est, hujusmodi honore inhonorum esse malle, ac suis magis moribus, quam promiscuis honoribus estimari? In *Epist. parænetica ad Valerian.*

46. Si honoribus capimur, veris honoribus excitemur: optimis quisque in cælestes honores, terrenos honores transfert. *Ibid.*

47. Qui honorem quasi indignus repellis? meriti prærogativa, est honoris repulsa. *Serm. de S. Maximo*.

48. Plus honor in hoc mundo, quam despectio occupat. *Lib. 5 Moral.*, cap. 1.

49. Lux miseris datur, cum tolerare honoris onera compellantur. *Ibid.*, cap. 2, super illud *Job. iii: Data est misero lux*.

50. Ex timore honor, ex honore solet procedere amor. *Super Cant.* in *Prolog.*

51. Cum alleatur, deiecitur, qui honoribus proficit, et moribus cadit. *Lib. 7, in Registro, indict. 2, cap. 125, epist. 225, ad Leandr. episc.*

52. Cum honoris principio causa nascitur oneris quia, unde honor a rectore excipitur, inde illud suscipit quo gravetur. *Lib. 4, in I, Reg.*, cap. v, super illud: *Quæsierunt ergo eum*.

53. Mullum deprimunt honor onerosus. *Lib. 7, in Registro, indict. 2, cap. 125, epist. 125.*

54. Cum honoris augmento cura quoque sollicitudinis debet accrescere. *Ibid.*, cap. 112, *Epist. 122, ad Syagrium episc. Augustodun.*

55. Non honorem esse deputo, in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco. *Ibid.*, lib. 7, *indict. 1, cap. 20, epist. 36, ad Eulogium episc.*

56. Ex honoribus, superbiæ passio nutritur. *Lib. 4, super Levitic.*, cap. xiii.

57. Quamvis clarus honor sit, vilescit in turba. *Epist. 36, ad Pammach.*

58. Non laudis est tumere ad honores, sed pro Dei amore eos parvipendere. *Epist. 27, ad Eustoch.*

59. Honorum cupido expleri nescit. *Epist. 4, ad Demetriad.*

60. Honorem gloriosum, boni operis fama conservat. *Epist. 54, ad Ocean., de Vita clericor.*

61. Omnis sæculi honor, diaboli est negotium. *Super Math.*, cap. iii.

62. Qui honores ambiunt, a Christo recedunt. *Super Genes.*, cap. ii.

63. Omnis mundi præbendæ sunt, et divitiæ, et honores. *Super Psalm.* lxxx

64. Honores ambitiosus affectat, et superbus extollit. *Lib. 2, de contemptu mundi*, cap. 26.
65. Honoris occasio leve facit quidquid grave est, et onerosum. *Homil.* 5, super *Gen.*
66. Is unde honoris cepit initium, idem relati honoris totam mercedem accepturus est. *Homil.* 3, de *David et Saule*.
67. Falsus honor cum a coactis tribuatur, facile disperit: verus autem quoniam ex honoratum animo proficiscitur, stabilis permanet. *Homil.* 66, super *Math. Oper. perf.*
68. Negligentes honorati, meliores redduntur honore. *Ibid.*, *homil.* 88.
69. Non qui major fuerit in honore, ille est justior: sed qui justior fuerit, ille est major; conversatio melior est desideranda, non gradus dignior. *Homil.* 85, super *Math. Oper. perf.*
70. Uniuersusque Sancti honor, non est honor ejus, sed actus ipsius. *Prose.*
71. Apostoli apostolatus putatur honor esse ipsius apostoli: vere autem non est; sed ministerium ejus, honor ipsius est. *Ibid.*
72. Honoris es cupidus? nihil honoratiorem te reddet quam elemosyna. *Homil.* 32, super *Joan.*
73. Honor hujus sæculi, infamia, nugæ, ignominia est. *Ibid.*, *homil.* 41.
74. Si Christi amore honorem exhibes, licet quis abjectissimus, modo fidelis sit, dignus est qui honoretur. *Homil.* 20, super *I, Cor.* in *Morali*.
75. Quemadmodum is, qui non traditum a Deo honorem usurpare presumpsit, culpam dignissimus est: ita qui traditum sibi repellere et a se arceret molitur, infidelitatis etiam atque inobedienciæ reus est. *Homil.* 1, super *I, Timoth.*
76. Honoris esse negligentem, laudemque non affectare, magnæ philosophiæ, et animæ ejusdam angelicæ, et que ipsum verticem cardinis cælestis attingit, certam argumentum est. *Homil.* 2, super *Epist. ad Titum*, in *Moral.*
77. Anima que honoris tenetur appetitu, et gloriam ab hominibus querit, non videt regnum cælorum. *Ibid.*
78. Omnes honores corruptibiles sunt et caduci, et cum præsentis vita solvuntur. *Homil.* 17, ad *Popul. Antioch.*
79. Honor verus, virtus animi est. *Prose.*
80. Hic honor neque a Caesaribus præstatur, neque adulatione conquiritur, neque pecunia preparatur.
81. Hic honor nihil fucati in se habet, nihil simulati, nihil occulti.
82. Hujus honoris successor nullus est, accusator nullus, nullus ingratus.

INNOC. III

extollit. *Lib. 2, de contemptu mundi*, cap. 26.65. Honoris occasio leve facit quidquid grave est, et onerosum. *Homil.* 5, super *Gen.*66. Is unde honoris cepit initium, idem relati honoris totam mercedem accepturus est. *Homil.* 3, de *David et Saule*.67. Falsus honor cum a coactis tribuatur, facile disperit: verus autem quoniam ex honoratum animo proficiscitur, stabilis permanet. *Homil.* 66, super *Math. Oper. perf.*68. Negligentes honorati, meliores redduntur honore. *Ibid.*, *homil.* 88.69. Non qui major fuerit in honore, ille est justior: sed qui justior fuerit, ille est major; conversatio melior est desideranda, non gradus dignior. *Homil.* 85, super *Math. Oper. perf.*70. Uniuersusque Sancti honor, non est honor ejus, sed actus ipsius. *Prose.*71. Apostoli apostolatus putatur honor esse ipsius apostoli: vere autem non est; sed ministerium ejus, honor ipsius est. *Ibid.*72. Honoris es cupidus? nihil honoratiorem te reddet quam elemosyna. *Homil.* 32, super *Joan.*73. Honor hujus sæculi, infamia, nugæ, ignominia est. *Ibid.*, *homil.* 41.74. Si Christi amore honorem exhibes, licet quis abjectissimus, modo fidelis sit, dignus est qui honoretur. *Homil.* 20, super *I, Cor.* in *Morali*.75. Quemadmodum is, qui non traditum a Deo honorem usurpare presumpsit, culpam dignissimus est: ita qui traditum sibi repellere et a se arceret molitur, infidelitatis etiam atque inobedienciæ reus est. *Homil.* 1, super *I, Timoth.*76. Honoris esse negligentem, laudemque non affectare, magnæ philosophiæ, et animæ ejusdam angelicæ, et que ipsum verticem cardinis cælestis attingit, certam argumentum est. *Homil.* 2, super *Epist. ad Titum*, in *Moral.*77. Anima que honoris tenetur appetitu, et gloriam ab hominibus querit, non videt regnum cælorum. *Ibid.*78. Omnes honores corruptibiles sunt et caduci, et cum præsentis vita solvuntur. *Homil.* 17, ad *Popul. Antioch.*79. Honor verus, virtus animi est. *Prose.*

80. Hic honor neque a Caesaribus præstatur, neque adulatione conquiritur, neque pecunia preparatur.

81. Hic honor nihil fucati in se habet, nihil simulati, nihil occulti.

82. Hujus honoris successor nullus est, accusator nullus, nullus ingratus.

83. Hic honor temporibus non mutatur, nec tyrannos patitur, nec picturam tabula metuit aliquando delendam. Homil. *Quod nemo leditur.*

84. Si teipsam dedecores, nunquam omnes tibi pariter habent honorem, nunquam profecto honestaberis honore. *Serm. de Virt. et vitis.*

JOAN. GENS.

85. Summus honor, summum onus: sed ne te onus terreat si bene ministraveris, summi honoris summum premium. *Serm. de Ascens. Com.*

JOAN. TRITH.

86. Honor est virtutis premium. In cap. 7, *Regala S. Bened.*, grad. 10.

87. Quidquid honori subtrahitur, turpitudini reservatur. *De Ruina monast. ordin.*, cap. 6.

88. Qui alios prececlit dignitate honoris, condecens est ut procedat eodem perfectione virtutis. *Epist. 1, ad novum presbyt.*

S. AUGENIUS.

89. Quae sunt in honore, si transeunt; quae utilitas ejus brevissimi temporis honoris? *Lib. 2, advers. Haeres.*, cap. 6.

90. Nulla gratia est ejus honoris, qui celeriter preterit; sed ejus qui plurimum, quantum potest, perseverat. *Ibid.*

91. O vanae gloriae honor, qui statim preterit, et jam non apparet. *Ibid.*

S. ISID. HISP.

92. Saepe per honores quorundam mutantur et mores: et quos ante conglutinatos charitate habuerunt, postquam ad culmen honoris venerunt, amicos habere despicunt. *Lib. 3, de Sum. bona*, cap. 29, sent. 5.

93. Quanto splendore honoris celsior quisque est, tanto, si delinquit, peccator major est. *Ibid.*, cap. 50, sent. 5.

94. In summo honore, summa sit humilitas, non te extollat honor. *Lib. 2, de Synonym.*, cap. 16.

95. Cave honores, quos tenere sine culpa non potes: sublimitas honorum, magnitudo scelerum est. *Prosec.*

96. In majori gradu, major sine dubio est poena: quanto major honor, tanto majora pericula. *Ibid.*, cap. 17.

S. LAURENT. JUSTIN.

97. Honoris culmen appetendum est, sed in futura vita, ubi nec adultiorum blandiantur lingua, neque clationis vilius erit fomes. *De Compunct. Christ. perf.*, cap. 4.

98. Nescit Deum, et semetipsum prorsus ignorat, qui ante oculos hominum honorabilis apparere desiderat. *De Regimine praelat.*, cap. 12.

S. LEO I.

99. Ad honores mundi sine suffragio, sine merito laboris, indignum est pervenire. *Epist. 87, ad Episc. African.*

100. Magnus unicusque honor, est integritas sua. *Epist. 53, ad Anatolium Constantinop. episc.*

101. Non putandus est honor ille legitimus, qui fuerit de praevicatione collatus. *Epist. 87, ad Episc. African.*

102. Omnis qui gloriae saeculi, et mundi honoribus studet, aversus est a Deo. *Homil. 12, in cap. xxxiv, Exodi.*

103. Vulgariter dicitur, quod honores mutant mores, sed raro in meliores. *Epist. 15, ad episc. Carnotens.*

104. Honoris sequela, perditio est. *Ibid.*, epist. 102, ad *Badingsens. abbat.*

105. Vulgare est, quod honores mutant, aut potius monstrant mores. *Ibid.*, epist. 134, ad *Valthelm. electum.*

106. Merito se privat honore, qui honorem affectat sine onere. *Ibid.*, serm. 40.

107. Sunt qui honores virtutes reputant: honoris assumptio, multis tentatio facta est, et subversio occasio. *Ibid.*, tract. de *Instit. episc.*

108. Culmen honoris, vel potius oneris, tam est pendulum ad casum, quam debile ad flatum. *Lib. 2, epist. 2, ad Hugen. abbat. cluniosens.*

109. Si quandoque ante mentis januam venae gloriae vento honor nobis illatus submurmurat, secutum protinus humilitatis opponatur. *Prosec.*

110. Quo violentior honoris ietus impingitur, eo nobis locupletius peracta victoria premium copulatur. *Lib. 5, epist. 12, ad Clerum Faventin.*

111. Discretus vir honorem sibi delatum exterius pro fratrum utilitate suscipiat, et eundem honorem intrinsecus pro sua humilitate contemnat, quatenus undique circumspicit, sic illorum saluti provideat, ut ipse tamen elationis vitio non succumbat. *Ibid.*

112. Honores umbris et vanis imaginibus nihil solidum firmumve habentibus similes sunt: feruntur enim vitro citroque ventorum in morem qui sicut interdum repente advolant, ita priusquam prehendantur, possessore illuso, rursus volant. *Lib. 1, de Monarch.*

113. Magnifici oportet quod publice honore afflicti. *In Eucomio Calvetii.*

114. Id quod in honore est, inclarescere atque angere necesse est. *Ibid.*, de *Provit.*, sect. 1.

115. Sicut honor debetur virtuti, ita et magnus honor debetur magno operi virtutis. 2, 2; *quast. 129, art. 4.*

116. Major honor nonnisi melioribus debetur. *De Perfect. vite spir.*, cap. 49.

117. Erubescit honorari: non est sine honore, qui propter Deum spernit honores. *In valle litior.*, cap. 31.

118. Sicut ex virtute honor, ita ex honore vanitas saepe subrepat. *Lib. 4, cap. 43.*

SENTENTIA PAGANORUM.

119. In iis potius, qui afficiunt, quam in iis qui afficiuntur honoribus, honor esse videtur. *Lib. 1, Ethic. ad Nicomach.*, cap. 5.

ORIGENES.

PETR. BLES.

PETR. CELL.

S. PETERUS DAMIANUS.

PHILO JUD.

S. SYNECUS EPISCOPI.

S. THOMAS AQUINAS.

THOMAS A KEMPIS.

IN VIT. PATR.

ARISTOTEL.

120. Constat honore praestantiorum esse virtutem. *Ibid.*

121. Sanctum est honori veritatem preferre. 122. Cum honor premium sit virtutis, bonis hominibus tribuitur: virtuti enim cumulatam nullus dignus honor fieri potest. *Ibid.*, lib. 4, cap. 3.

123. Vir magnanimus maxime circa honores versatur, qui magui sunt ex virtute: sed eos honores, quos homines tribuunt, parvipendit omnino, non est enim his dignus. *Ibid.*

124. Potestates, divitiaeque propter honorem expetuntur: itaque qui haec habent, per ipsa honoribus affici volunt. *Ibid.*

125. Cui honor est parvum, huic et caetera parva sunt: quapropter ipsi magnanimi, honorum contemplores sunt. *Ibid.*

126. Nobiles et illi qui sunt in potestatibus constituti, vel divites, digni censentur honore: in excellentia namque consistunt.

127. Atque omne bonum, quod excellit, dignum est magis honore: re autem vera solus bonus, est honorabilis: atque illi quidem qui omnibus insunt ambo, digni magis honore censentur.

128. Qui vero sine virtute talia bona habent, immerito se dignos magnis honoribus aestimant, neque magnanimi recte dicuntur: non enim sunt haec, sine cumulatam virtute. *Ibid.*

129. Virtutis et beneficentiae premium, honor est. *Ibid.*, lib. 8, cap. 14.

130. Omni seniori honor est tribuendus. *Ibid.*, lib. 9, cap. 2.

131. Honori incumbit tam ignavus, quam hominis. *Lib. 2 Politic.*, cap. 5.

132. Pergravier unusquisque fert, honore suo privari. *Lib. 2 Economic.* cap. 2.

133. Magnus honor, non solum honorantium multitudine, aut qualitate, aut pretio aestimatur, sed veritate. *Lib. 3 Ethic. ad Eudomium.*

134. Honor atque gloria jucundissimorum est. *Lib. 2 Rhet.*, cap. 11.

135. Cum honor sit premium virtutis, si iudicio studioque adeptus est, is mihi honestus videtur. *De Claris Oratorib.*, num. 281.

136. Ipse honorus is debet esse jucundus, quorum dignitati populus testimonium, non beneficium ambitioni dedit. *Orat. 31, pro Plancio*, num. 60.

137. Is honores mihi videri solet, non qui propter spem futuri beneficii, sed propter magna merita claris viris defertur et datur. *Prosec.*

138. Is est, qui vere appellari potest honos, non in vita, nec etiam ad tempus, sed perpetuae virtutis est premium. *Lib. 10, epist. 10, ad Plancium.*

139. Honor et gloria satietate languescunt. *Lib. 1, epist. 16 ad Septimium Clarum.*

PLINIUS II.

140. Sollicitus custodiendus est honor, in quo etiam beneficium amici trahendum est. *Ibid.*, epist. 19, ad *Manianum.*

141. Magnanimitas est, semper honore abstinere, modesta cedere, benignitas per alios frui. *In Panegyrr. de Trajana Augusta.*

142. Patet omnibus honoris et gratiae campus. *Ibid.*

143. Quid habet per se corona pretiosum? quid praetexta? quid fasces? quid tribunal et currus? nihil horum honor est, sed honoris insigne. *Lib. 1, de Benef.*, cap. 5.

144. Non erunt honores unquam fortuiti numeris. *In Dictis Sapient. ex Ausonio*, dict. 3.

145. Virtutis uberrimum alimentum, est verus honor et gloria. *Lib. 2, Distor. memorabil.*

Vide etiam tit. *Differentia*, sent. 20; *Dignitas*, sent. 13, 26, 29, 54; *Divitia*, sent. 197; *Propositum*, sent. 31; *Venditio*, sent. 26.

HOSPITALITAS.

Definitio. Hospitalitas est benignitas et facilitas in excipiendis hospitibus.

SENECA.

SOLON.

ATHEN.

PHILOSOPH.

VALEMIUS

MAXIMUS.

COLLECTOR.

SENTENTIA PATRIUM.

S. ANDREAS.

1. Hospitalitas publica species est humanitatis, ut peregrinus hospiti non egeat, suscipiatur officioso, pateat adveniendi janua. *Lib. 2, Offic.*, cap. 21.

2. Valde id decorum totius est orbis estimatione, peregrinus cum honore suscipere, non deesse mense hospitalitatis gratiam, occurrere officis liberantis, explorare adventus hospitum. *Prosec.*

3. Quod Abrasae laudi est datum, qui ante januam suam speculabatur, ne forte praeteriret peregrinus aliquis et diligenter praetendebat excubias ut occurreret, ut praevenerit, ut rogaret ne transiret hospes. *Ibid.*

4. In officis hospitalibus omnibus quidem humanitas impartienda est; justis autem uberior deferenda honorificentia. *Ibid.*

5. Tanta est apud Deum hospitalitatis gratia, ut ne potius quidem aquae frigidae a premiis remuneracionis immensus sit. *Ibid.*

6. Hospitium voluntarium magis quam ex necessitate esse oportet, ne in hospitiio deferendo inhospitem affectum animi sui prodatur: et in ipsa hospitii susceptione per injuriam violetur gratia. *Lib. 9, epist. 70, ad Vigilium.*

7. Magna hospitalitatis est gratia, nec facile violanda, omnibus aperta est, omnibus parata est, et sanctos libenter suscipit, et peccatores toleranter. *Lib. 10, epist. 84, ad Demetriad.*

8. Copia bona est hospitalitas, habet enim mercedem suam: primum humanæ gratiæ, (deinde quod majus est) remunerationis divinæ. Lib. 1, de Abraham, cap. 5.

9. Tanta est hospitalitatis gratia, utlibenter in nos aliena pericula transferamus. Lib. 5, super Luc., cap. vi, in illud: Cum transiret Jesus per sata.

10. Non mandatur receptori hospitii, ut hospites eligat, ne dum hospes eligitur, hospitalitas ipsa minuitur. *Ibid.*, lib. 6, cap. 9, et Quicumque non receperit vos.

11. Hospitalem remuneraturus esse, affectus avaritiæ est. Lib. 7, cap. xiv, Cum facis prandium.

12. Hospitalitatis officio ad suam cognitionem pervenire posse homines Dominus intimavit. Lib. 2, *Quest. Evangel.*, quest. 51.

13. Suscepit Lot, et obsecutus est angelis, tantquam peregrinis, consuetudine hospitalitatis liberatus a periculo civitatis, et temporale evasit incendium, et æternum consecutus est premium. *Prose.*

14. Discite Christiani, sine discretione hospites suscipere, ne forte cui domum clauseritis, cui humanitatem negaveritis, ipse sit Deus. *De Quinquæ hæres.*, cap. 4.

15. Nemo libentius hospitem suo introducit hospitio, nisi qui ante indigerit alieno. *De Vita Christ.*, cap. 8.

16. Hospitem Deum habes, hospitium acceptum factus hospitii tanto: et tunc securus dices hospiti tuo: in eundo deducat te, et in deducendo concludat te, et concludendo perducat te, et in perducendo hospitem te. Lib. 1, de *Visitat. infirm.*, cap. 2.

17. Suscipe hospitem, cujus et tu es comes in via, quia omnes peregrini sumus. *De Verbis Dom.*, serm. 32.

18. Ipse est christianus, qui et in domo sua, et in patria sua peregrinum se esse cognoscit, patria nostra sursum est, ibi hospites non erimus. *Prose.*

19. Unusquisque hic in domo sua hospes est; si non est hospes, non inde transeat; si transiturus est, hospes est: non se fallat, hospes est, velit nolit, hospes est. *Ibid.*

20. Homo ille dicitur humanus, qui se exhibet hominem, et maxime qui hospitio suscepit hominem: si ergo humanus dicitur, qui in domo suscepit hominem: quam humanus est, qui in seipso suscepit hominem! *De Verb. apostoli*, serm. 8.

21. Nemo superbiat, quia hospitem suscipit, Christus hospes fuit. Melior est susceptus, quam suscipiens: ditior accipiens, quam tradens. *Serm. 3, Feria 3 Pasche.*

22. Si cum diabolo damnatur, qui hospitibus non præbuit domum suam, putas ubi mittendus est, qui tollit alienam? *Serm. 1, de Defunctis.*

23. Hospitalitas angelorum est amica, charitatis soror humilitatis corona. *Prose.*

24. Qui enim hospitalitatem habet, habet veram humilitatem; et qui humilitatem habet, habet et hospitalitatem, hoc est perfectum hospitalitatis fundamentum. *Serm. 49, ad Frat. in eremo.*

25. In recipiendis hospitibus ignotis, solemus dicere, multo esse melius malum hominem petiti, quam forsitan per ignorantiam excludi bonum, dum cavemus ne recipiatur malus. *Epist. 149.*

26. Omnes supervenientes hospites, tantquam Christus suscipiuntur. In *Regula*, cap. 53.

27. Pauperum et peregrinorum maxime susceptio, omni cura sollicite exhibetur. *Ibid.*

28. Non arguitur superfluitas, quam excusat hospitalitas. *Le Inter. domo*, cap. 68.

29. Iste peregrinus, qui apud te pro amore Christi, tam humiliter, tam suppliciter orat hospitari; mens Christi est, nuntius Christi est: non est solus, sed cum illo est Christus, sic Christum suscipis, Christum reficis. *Serm. 3, de Cena Dom.*

30. Recipientes decet liberalis hospitalitas. Lib. 2, de *Profect. religio.*, cap. 49.

31. Hospitalitas est amicitia amicitia circa usum hospitium. Lib. 2, *Stomat.*

32. Hospitalitatis officium a sanctis Patribus frequenter commendatum, prompte beneque exercere christiani assuescant: memores, eos qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. *Session. 25, in Decreto reformat.*, cap. 8.

33. Gloria Christianorum, advenarum est et peregrinorum receptaculum atque compassio. *de Amore pauper.*

34. Peregrinus et pauper, Dei sunt collyrium; qui eos excipit, confestim visum recipiet. *Hab. apud D. Joan. Damasc.*, lib. 3 *parall.*, cap. 37.

35. Si hic peregrinus domus tua patuit, in domo Dei angelorum civis efficeris. *Homil. de Vidua.*

36. Advenis et peregrinis debetur, vel ex naturali lege, commisseratio. In fine *Argumenti super Psalm. xxxviii.*

37. Qui imitorem Christi hospitio recipit, Christum recipit: et qui imaginem Dei recipit, et Deum recipit. *Super Luc.*, cap. 9.

38. Quomodo hospitalitatis exhortator poterit esse, qui domum propriam hospitibus claudit? ideoque illum hospitalem esse oportet. In *Decret.*, part. 4, dist. 42.

39. In hospitalitate non est habendus delectus

personarum, sed indifferenter quibuscunque sufficimus, hospitalis nos exhibere debemus. *Ibid.*, can. *Si quis.*

40. Mali hospites, qui res exportant hospitantium, sunt: sicut mus in pera, ignis in sinu, serpens in gremio, male suos remunerant hospites. In *Decret.*, part. 2, causa 13, quest. 4, can. *Ecclesiæ.*

41. Magnæ hospitalitatis sanctus Job fuit, cujus ostium patens peregrinus et viator invenit. Lib. 22, *Moral.*, cap. 8.

42. De hospitalitate esto sollicitus et quanto potes pauperibus largire. Lib. 2, in *Registro*, indict. 11, cap. 42, epist. 3, ad *Joan. Abbatem.*

43. Peregrini ad hospitium non solum invitandi sunt, sed etiam trahendi. *Homil. 23, super Evang.*

44. Mensam tuam pauperes et peregrini, et cum illis Christus conviva noverit. *Epist. 2, ad Neopolitan.*

45. Non levi usitatoque sermone, et (ut ita loquar) summis labiis, hospites invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, quasi offerentes se cum luero nostro, atque compendio. *Ibid.*, epist. 4, ad *Rustic.*

46. Grave peccatum est, hospitalitatem in necessitate positum non præbere. *Super Job*, cap. xxii, super illud: *Esurienti subtrahisti panem.*

47. Ante omnia hospitalitatis episcopo denuntiatur, cujus domus omnium commure esse debet hospitium. *Prose.*

48. Laicus unum, aut duos, aut paucos recipiens, implebit hospitalitatis officium: episcopus nisi omnes receperit, inhumanus est. *Super Epist. ad Tit.*, cap. 1, in illud: *Sed hospitalem.*

49. Hospitalitatem sectatur, qui rogantes suscipit, et non rogantes cogit: et ne foris remaneant, diligenter querit. In *Annotat. super epist. ad Rom.*, in illud: *Hospitalitatem sectantes.*

50. Pulsanti peregrino januam hospitalitatis charitas aperit, intrantem hilaritas recipit, receptum affabilitas retinet, esurientem collatio pascat, fesso humilitas servit: invitat pietas desperantem, trahit charitas invitum. *Lic. 3, de Claustro animæ*, cap. 5.

51. Sicut gemma fulget in auro, ita hospitalitas in viro justo. *Super Gen.*, cap. 19, *Moraliter.*

52. Hospitale pauperum, domus Dei est. *Super Psalm. xxv.*

53. Qui hospitalitatis charitatem præstat, non debet hospites curiose perscrutari, an noti vel ignoti sint: sed omnibus simpliciter suam communicare benignitatem. *Homil. 41, super Genes.*

54. Hospitio excepturi nunquam querant quis, et unde sit. *Ibid.*

Tom. II.

S. GREGORIUS
MAGNUS.

S. BENEDECTUS.

S. BERNARDUS.

S. HIERONIMUS.

S. BONIFATIUS.

CLEMENS
ALEXANDRINUS.

CONCILIUM
TRIDENTINUM.

HUGO A S.
VICTORE.

S. EVAGRIUS
PONTICUS.

S. PARSIVS
EMUSENENSIS.

FRANCISCUS
TITELLUS.

HUGO CARD.

GLOSSA
ORDINARIA.

S. JOANNES
CHRYSOSTOMUS.

GRATIANUS.

personarum, sed indifferenter quibuscunque sufficimus, hospitalis nos exhibere debemus. *Ibid.*, can. *Si quis.*

40. Mali hospites, qui res exportant hospitantium, sunt: sicut mus in pera, ignis in sinu, serpens in gremio, male suos remunerant hospites. In *Decret.*, part. 2, causa 13, quest. 4, can. *Ecclesiæ.*

41. Magnæ hospitalitatis sanctus Job fuit, cujus ostium patens peregrinus et viator invenit. Lib. 22, *Moral.*, cap. 8.

42. De hospitalitate esto sollicitus et quanto potes pauperibus largire. Lib. 2, in *Registro*, indict. 11, cap. 42, epist. 3, ad *Joan. Abbatem.*

43. Peregrini ad hospitium non solum invitandi sunt, sed etiam trahendi. *Homil. 23, super Evang.*

44. Mensam tuam pauperes et peregrini, et cum illis Christus conviva noverit. *Epist. 2, ad Neopolitan.*

45. Non levi usitatoque sermone, et (ut ita loquar) summis labiis, hospites invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, quasi offerentes se cum luero nostro, atque compendio. *Ibid.*, epist. 4, ad *Rustic.*

46. Grave peccatum est, hospitalitatem in necessitate positum non præbere. *Super Job*, cap. xxii, super illud: *Esurienti subtrahisti panem.*

47. Ante omnia hospitalitatis episcopo denuntiatur, cujus domus omnium commure esse debet hospitium. *Prose.*

48. Laicus unum, aut duos, aut paucos recipiens, implebit hospitalitatis officium: episcopus nisi omnes receperit, inhumanus est. *Super Epist. ad Tit.*, cap. 1, in illud: *Sed hospitalem.*

49. Hospitalitatem sectatur, qui rogantes suscipit, et non rogantes cogit: et ne foris remaneant, diligenter querit. In *Annotat. super epist. ad Rom.*, in illud: *Hospitalitatem sectantes.*

50. Pulsanti peregrino januam hospitalitatis charitas aperit, intrantem hilaritas recipit, receptum affabilitas retinet, esurientem collatio pascat, fesso humilitas servit: invitat pietas desperantem, trahit charitas invitum. *Lic. 3, de Claustro animæ*, cap. 5.

51. Sicut gemma fulget in auro, ita hospitalitas in viro justo. *Super Gen.*, cap. 19, *Moraliter.*

52. Hospitale pauperum, domus Dei est. *Super Psalm. xxv.*

53. Qui hospitalitatis charitatem præstat, non debet hospites curiose perscrutari, an noti vel ignoti sint: sed omnibus simpliciter suam communicare benignitatem. *Homil. 41, super Genes.*

54. Hospitio excepturi nunquam querant quis, et unde sit. *Ibid.*

Tom. II.

55. Hospitalitas magnus thesaurus est, magna negotiatio, et magnum lucrum. *Ibid.*

56. Valde admirabilis res hospitalitas, qua magis accipit, quam dat, qui illam prompte et alacriter exercet. *Ibid.*

57. Impossibile est, ut qui hospitalitatis virtutem magno studio exerceat, non grandem inde reportet thesaurum. *Ibid.*, homil. 43.

58. Hospitalitas quibus opibus non est pretiosior? quibus thesauris non est præferenda? hæc innumera bona, hæc thesaurus est, qui non consumitur. *Ibid.*, homil. 48.

59. Hospitalitas non circa deliciosos cibos et magnos ostenditur: sed circa assiduas susceptiones impotentium peregrinorum: ut hospitalitas illa non ab hominibus laudetur, sed a Deo sentiatur. *Homil. 54, super Matth. Oper. imper.*

60. Hospitalis non ex sumptu, sed ex facultatibus censendi sunt. *Homil. 22, ex Divers. in Mat.*

61. Ubi spinæ, ibi bestiae: ubi hospitalitas, ibi non sunt spinæ: quia misericordia ingrediens quavis falce melius sentes exsecat, quovis igne violentius exurit. *Homil. 53, super Acta apost.*, in *Moral.*

62. Si vis magna hospitalitatis adipisci premia, suscipe cum alacritate eos, qui innumera tibi bona per salutationes pacis afferunt. *Serm. 30 super Epist. ad Rom.*

63. Magnus est et vehementer magnus hospitalitatis fructus. *Ibid.*

64. Peregrinorum susceptio, non simplex humanitas sit: sed præcipio studio, et tota animi voluntate, summa alacritate ac devotione, tantquam revera ipsi Christo exhibeatur. *Prose.*

65. Si illos ut Christum suscipis, nihil est cur erubescere debeas, imo ingens tibi gloria inde conquiritur: sin vero non ut Christum suscipis, ne suscipis quidem.

66. Illa vera hospitalitas est, quæ vere de amore Dei proficiscitur. *Homil. 44 super 1 Timoth.*

67. Hospitalitate domus illustratur, purgaturque sentibus. *Serm. de Eleemos. et hospitalit.*

68. Non in sumptuosa mensa hospitalitas, sed potius in liberalitate mentis consistit. *Homil. 43 super Genes.*, in illud *xix: Declinaverunt ad eum.*

69. Si in inferno damnatur in die iudicii, qui peregrinum non suscepit in domo sua, ubi damnandus, qui foras expellit? *De Die iudicii.*

70. Est in hospitium peregrinum omnis humanitas et sobria liberalitas excrenda, et indigena hospiti gratiam pleniorē referre debet, tenaci beneficiorum memoria peregrinus. *Lib. 8 de Nuptiis curial.*, cap. 13.

S. JOANNES
DAMASC.

JOAN. SAR.

8. ISID. HISP. 71. Advenientibus hospitibus prompta atque alacris susceptio est adhibenda, scientes ob hoc in novissimo consequi retributionem. In *Regula monachorum*, cap. 22.
72. Licet omnibus hospitalitatis bonum cum gratia oporteat referri, uberior tamen monachis deferenda est honorificentia hospitalitatis. *Ibid.*
- LACT. FIRM. 73. Præcipua virtus est hospitalitas. Lib. 6 de *Divin. inst.*, cap. 12.
74. Justi et sapientis viri domus, non debet illustribus patere, sed humilibus et abjectis. *Ibid.*
- S. LEO I. 75. Suscipiatur peregrinus, adjuvetur oppressus, vestiatur nudus, foveatur ægrotus. *Serm. 2 de Jejun. decimi mensis.*
76. Cibos esurientibus apponere, humanæ benignitatis est, et socialis animi. *Ibid.*, serm. 8.
- S. MAXIMUS EP. TAUIN. 77. Magna hospitalitatis est gratia, nec facile violanda, omnibus aperta est, omnibus parata est, et Sanctos libenter suscipit, et peccatores tolerat patienter. *Homil. de Hospitalit.*
- S. NILUS. 78. Hospes ille est, cui sordent humana. *Parænesis*, 14.
- PETROS BLESENS. 79. Ubi est illa hospitalitatis gratia, quam olim antecessores vestri exercebant? *Prosec.*
80. Ex quo tempore in monasteris tepere cepit liberalitas hospitalis, stetit ac cessavit magnatum largitio.
81. Multos equidem a magnatum liberalitate et gratia separat defectus hospitalitatis. *Epist. 29 ad Abbat. S. Albani.*
82. Tantus debet esse affectus hospitalitatis, quod etiam cogendi sunt hospites. *Ibid.*, serm. 4 in *Adventu*, de *S. Lucia.*
- S. PETRUS CHRYSOL. 83. Quomodo se christianum credit, qui non Christo hospitem se præbet. *Prosec.*
- S. PETRUS DAMIANUS. 84. Aut quomodo domum suam judicat ovile Dei, ubi non pascale germen, Dei pecus dat halatum? *Serm. 40.*
85. Qui non habet cibum, habet forsitan tecum: non valet esurientem alimento reficere, valet saltem lassescentem hospitalis humanitatis officio recreare. *Opusc. 9*, cap. 4.
- PHILO JUD. 86. Hospitium quam juvenissimum respondeat dignitati hospitis. Lib. 4 de *Cherubin.*
87. Hospitibus jura debentur eadem, que supplicibus. Lib. 1 de *Vita Moysi.*
88. Nemo ad humanitatis officia segniter est in sapientis familia; tam mulieres quam viri, tam servi quam ingenui, prompte ministrant hospitibus. *De Abrahamo.*
89. Hospitalitas majoris virtutis est actuarium. *Ibid.*
- TREOPHYLACTUS. 90. Hospitalitatem sectantes. Non dixit hospitalitatem aggredientes, sed insequentes; erudienti nos non expectemus tantisper, dum ad nos miseri

et egeni accesserint, verum ut accuramus ad ipsos, insequamurque eos, ut Abraham et Loth. *Super Epist. ad Rom.*, cap. xii.

91. Verum consuetudo hospitalitatis est, ut venientem reficiat cum pace, redeuntem dimittat cum charitate. In *Sent. in fine posita*, sent. 23.

SENTENTIE PAGANORUM.

92. Gratiosorum, ac mentem habentium nobilem est, suscipere egenos. Lib. 6 *Polit.*, cap. 5.
93. Recte est laudata hospitalitas: est enim, ut mihi videtur, valde decorum patere domus hominum hospitibus. Lib. 2 de *Offic.*
94. Nullus peregrinis aditum præclaudit. Lib. 8 de *Legibus.*
95. Is qui e peregrina regione venit, humaniter excipiendus. *Ibid.*, lib. 12.
96. Peregrinos et peregrinas ex aliis regionibus suscipiamus, et nostros potius emittamus hospitalitatis reverentia permoti. *Prosec.*
97. Non enim peregrini pellendi sunt, neque a finibus nostris areandi, sed perhumaniter excipiendi. *Ibid.*
- Vide etiam tit. *Clericus*, sent. 94; *Domus*, sent. 35; *Elemosyna*, sent. 230, 231; *Peregrinatio*, sent. 44, 45.

HUMILITAS IN GENERE.

- Etymologia.* Humilis dicitur, quasi humi vilitas, et humiliatio, quasi humilis actio.
- Humilis dicitur, quasi humo acclivis. Lib. 40 s. ISID. HISP. *Etym.*, verbo *Humilis.*
- Definitio.* Humilitas est virtus, qua homo verissima sui agnitione sibi vilescit. *De Duolectis gradibus humilitatis*, cap. *Lecturatus.*
- Humilitas est contemptus sæculi, et abjectio sui. Lib. 4 de *Anima*, cap. 16.
- Vera humilitas est sensus propriæ vacuitatis. *Super Psalm. cxxix.*
- Humilitas est propriæ vilitatis cognitio. *Super Prov.*, cap. xvi.
- Humilitas est animi gratia sine nomine, apud eos solos nomen habens, qui illius experimentum ceperunt. *Grady*, 25.
- Humilitas est ex vera Dei, et sui cognitione, sui ipsius vilificatione. *De Descrip. terminorum*, cap. *Temperantia.*
- Humilitas est in lumine veritatis infusa suavitæ certæ cognitione. Part. 2 de *Compassione et compassione*, cap. 2.
- Cor humile est, cum quis se nihil esse reputans, cum omnia fecerit, dicit se servum inultem. *Serm. 36, De Dedicat.*
- Humilis est, qui seipsum apud semetipsum vera-

A. VICTORE.

citer contemnit: humilior, qui se contemni etiam ab aliis non refugit; humilissimus vero, qui contemptum suum non solum contemnit, sed et admodum concupiscit. Part. 1, lib. 2, de *Erudit. hominis interioris*, cap. 32.

S. THOMAS AQUINAS.

Vera humilitas est, quando aliquis nihil ex suis viribus presumit, sed totum ex divina virtute impetrandum expectat. *Opusc.*, opusc. 7, *Pater noster*, petit. 1.

HUGO A. S. VICTORE.

Divisio. Duplex est genus humilitatis: primum, ut nihil a nobis esse, unde gloriandum sit, credamus; secundum, ut nihil esse ab aliis, unde gloriandum, credamus. *Super I ad Cor.*

HUGO CARD.

Humilitas in tribus consistit: primum est, de se minima, et de aliis maxima sentire; secundum est, seipsum et nullum alium spernere; tertium est, de sui contemptu gaudere. *Super Matth.*, cap. xii.

PETR. BLES.

Humilitas quadruplex est: prima domestica, secunda erraticæ, tertia sophisticæ, quarta dominicæ: prima naturalis, secunda volatilis, tertia versipellis, quarta admirabilis. *Serm. 3 Adventus*, de *S. Nicolao.*

S. AUGUST.

Humilitas dissimilis est superbia: nam ipsa superbia Luciferum de cælo deiecit, sed humilitas Dei Filium incarnavit. *Prosec.*

Superbia Adam de Paradiso expulit, sed humilitas latronem in Paradiso introduxit.

Superbia gigantum linguas divisit et confudit, sed humilitas cunctas linguas congregavit dispersas.

Superbia Nabuchodonosor in bestiam transmutavit, sed humilitas Joseph principem Israel constituit.

Superbia Pharaonem submersit, sed humilitas Moysen exaltavit. *Serm. 12, ad Frat. in exilio.*

S. LAURENT. JUSTIN.

Differentia. Scias inter humiliationem et humilitatem plurimum distare: nempe humilis quisque humilitas est, nequaquam autem e diverso quilibet humilitas est humilis. Part. 2, de *Humilit.*, cap. 7.

S. DOROTH.

Productio. Humilitatis filia sunt, suspensus accusatio, proprie voluntatis odium, consilii sui ac sensus abominatio. *Doctrina* 1.

HUGO A. S. VICTORE.

Humilitatis comites sunt principales, prudentia, justitia, fortitudo, temperantia, fides, spes, et charitas. *De Fruct. carnis et spiritus*, cap. 11.

S. LAURENT. JUSTIN.

Humilitas sicut subjectionem parit, sic subiectio humilitatem: libertatem omnino fugit humilitas, et subjectionem fugit elatio. Part. 2 de *Companct. et complacenti*, cap. 2.

JOAN. CASS.

Humilitas est origo omnium, magistraque virtutum, et celestis edificii firmissimum fundamentum. *Collat. 15 abbat. Nesterotis*, cap. 7.

tum, et celestis edificii firmissimum fundamentum. *Collat. 15 abbat. Nesterotis*, cap. 7.

Comparatio. Sicut magnes trahit ad se ferrum, ita humilitas gratiam et celestem consolationem. Part. 3, tit. 16, cap. 10, § 5.

Sicut quidam vermis humilis, qui dicitur inestimum terræ, se contrahit, ut magis se extendat: sic humilis se contrahit humilior, ut fortius ad captanda bona celestia se extendat. *Serm. Dom. 3 Quadrag.*

Sicut superbia mergit ad tartarum, ita humilitas tollit ad cælum. *Super Psalm. cxviii*, vers. *Bonum mihi quia humiliasti me.*

Sicut impossibile est navim firmam fieri sine clavibus: ita impossibile est navim firmam sine humilitate salvari. Lib. 3, num. 123.

Qualitates. 1. Bona et vera humilitas, blanda est semper et officiosa.

2. In amicitias grata, in contumeliis odiosa.

3. Non extollitur prosperis, non mutatur adversis.

4. Non indicit servitium, non extorquet.

5. Officio prior ad salutandum, tardior ad sedendum.

6. Non se adulantium gregem expectat deduci.

7. Non se ambitiose desiderat salvari.

8. Non laudis studia postulat, non favorem vocis expectat.

9. Odit acclamantium choros, quia non sine verecundia laudatur bona conscientia.

10. Non requirit voces adulantium, nisi qui se adulatione novit indignum.

11. Verecundus autem semper laudatur amicorum studiis, qui meretur.

12. Circumspecta est humilitas bonitate; ut facere injuriam nescit, ita a contumelia non requirit.

13. Vir humilis in contentionibus magis vult tacere, quam vincere.

14. In judiciis acquiescit imperitus videri, quam impudens judicari.

15. Non est in verbis promptus, non ad respondendum paratus. *Homil. 14, de Bono humilitatis.*

SENTENTIE PATRUM.

1. Humilitas vera et perfecta est, cum gloria contemnitur exhibita, nec appetitur exhibenda. Part. 1, de *Paradiso anime*, cap. 2, de *Virtutibus.*

2. Verus humilis semper timet, ne sibi aliqua gloria exhibeatur: et cum sibi exhibita fuerit expavescent metallitus contristatur. *Ibid.*

3. Ad veram humilitatem inducit frequens in dispectis operibus exercitatio. *Prosec.*

S. ANTONIUS

S. ANTONIUS DE PAUVA.

CASSIODOR.

IN VITIS PATR.

S. LAURENT. MAGNUS.

4. Nunquam autem ad humilitatis virtutem pervenit, qui opera humilitatis refugit. *Ibid.*
- S. AMBROS. 5. Bona est humilitas, quae liberat periclitantes, jaecentes erigit. *De Obitu Theodosii imp.*
6. Multi habent humilitatis speciem, sed virtutem non habent: multi eam foris praetendunt et intus impugnant. Lib. 7, epist. 44, ad Constantianam.
7. Non est humilitas, nisi sit sine fuce, sine fraude: ipsa est vera quae habet piam mentis sinceritatem. *Ibid.*
8. Vera humilitas inter quoslibet meritorum gradus, nunquam sui potest esse dissimilis. *Prosec.*
9. Nam et in officiorum vicissitudine, et in mansuetudinis lenitate, et in voluntariae paupertatis electione, invenitur multa distantia, et alter altero in propositi sui devotione aut major aut minor est: in vera autem humilitate nihil divinum, nihilque non solum est. Lib. 10, epist. 84, ad Demetriad.
10. Prima humilitatis ratio in communis vite versatur officiis, quibus et divina clementia conciliatur, et societas humana connectitur. *Ibid.*
11. Magna est in vera humilitate felicitas, cui Deus dilectio, Deus sapientia, Deus consilium, Deus sortitudo est. *Ibid.*
12. Quisquis cupit divinitatis tenere fastigia, humilitatis ima sectetur. Serm. 10.
13. Humilitas non semper virtutis, sed etiam afflictionis: non semper voluntaria, sed etiam quae ex necessitate suscipitur, quando aliqua afflictione tentamur. Super *Psal.* cxviii, serm. 12, vers. 4.
14. Humilitas nihil appetendo, totum quod contemnit adipiscitur. *Ibid.*, serm. 14, vers. 14.
15. Non est mirabilis humilitas in senectute quae effeta viribus, fracta debilitatibus, tristis doloribus, angha suspiriis, coacta curarum aestibus, et ipso vivendi moesta fastidio. *Prosec.*
16. Raro sane in juvenibus est humilitas, ideoque miranda, dum aetas viget, dum vires solidae sunt, dum sanguis aestuat, dum sollicitudo nescitur, dum ignoratur debilitas, dum laetitia frequentatur. *Ibid.*, serm. 18, vers. 5.
17. Nihil excelsus humilitate, quae tanquam superior nescit extolli: quia nemo id affectat, quod intra se judicat. Lib. 8, super *Luc.*, cap. xvii, in illud: *Regnum Dei intra vos est.*
18. Non magnum est humilem inclinare se, laudabile vero sublimem virum humiliare se. Super *Epist. ad Philemon.*
- S. ANSELM. 19. Humilitas mons magnus est, in cuius summitate lux est non modica, et sanctorum virtutum pulcherrima turba. *De similitud.*, cap. 99.
20. Primus gradus in monte humilitatis, est cognitio sui. *Ibid.*, cap. 100.
21. Alterius virtutem, non vitium, suumque vitium non virtutem attendere debet quisquis ad culmen humilitatis ascendere studet. *Ibid.*, cap. 110.
22. Beatus Antonius videns in oratione mundum laqueis plenum, connectentibus se invicem, exclamavit: O quis istos evadet laqueos periculorum? Responsum fuit, sola humilitas. Part. 4, tit. 5, cap. 4 § 4.
23. Exercitia verae humilitatis sunt, si se quis virioribus officiis, et ministeriis indignioribus tradat. Part. 3, tit. 16, cap. 6, § 3.
24. In abominationem venit humilitas, et in honore maximo habetur elationis arrogantia. Serm. *de Vanitate mundi.*
25. Sola humilitas cum spiritu aviditate novit fugere tribulationem. Serm. *Dom. infra octav. Nativit.*
26. Nihil sic humiliat superbum peccatorem, sicut humilitas humanitatis Christi. Serm. *Dom. Quinquag.*
27. Sicut quidam vermis humilis, qui dicitur intestinum terre, se contrahit, ut magis se extendat: sic humilis se contrahit humilium, ut fortius ad captanda bona caelestia se extendat. Serm. *Dom. 3 Quadr.*
28. Humilis servum se reputat, servum se nominat, omnium pedibus se subjicit, seipsum abjicit, minus de se sentit, quam in se sit. *Ibid.*
29. In humilitate nihil altum, nihil elatum, nihil vitiosum apparet, sed humilitatis insignia ubique se representant. *Ibid.*
30. Si humilitas quanto corrumpitur, caeterarum virtutum fabrica dissipatur. Serm. *Dom. 3 post Pascha.*
31. Vera humilitas quanto profundius indigitur, tanto magis inclinatur, et sic altius exaltabitur. Serm. *Dom. 8 post Trinit.*
32. Non aliam tibi ad capessendam et obtinendam veritatem viam munias, quam quae munita est ab illo, qui gressuum nostrorum, tanquam Deus, videt infirmitatem: ea est autem prima, humilitas: secunda, humilitas: tertia, humilitas. *Prose.*
33. Et quoties interrogaretur hoc dicerem: non quod alia non sint precepta, quae dicantur sed nisi humilitas omnia quaecunque bene fecimus, et precesserit, et comitetur et consecuta fuerit, et proposita quam intrinsecus, et appositae cui adhaeremus, et imposita quae reprimamur. Epist. 56, ad *Discipulum.*
34. Potentior est et tutior solidissima humilitas, quam ventosissima celsitudo. Lib. 8, *de Trin.*, cap. 7.

S. ANTONIUS

S. ANTONIUS ARBA

S. ANTONIUS DE PADUA

S. AUGUST.

35. Plerumque dum nimium servatur humilitas, regendi fragiliter auctoritas. In *Regula 3, ad Clericos.*
36. Nisi humilitas omnia quaecunque benefacimus et precesserit et comitetur et consecuta fuerit, jam nobis de aliquo bono facto gaudentibus totum extorquet superbia. Epist. 56, ad *Discipulum.*
37. Maxime humilitas revocat, unde nos deiecit superbia, et ipsa humilitas est accommodata percipiende gratiae Christi, qui singulare humilitatis exemplum est. In *Exposit.*, super *Epist. ad Galat.*, cap. iii.
38. Superbiam conculeat profunda humilitas: quia humilitas homines sanctis angelis similes facit, et superbia demones ex angelis fecit. *De Salut. docum.*, cap. 18.
39. In omnibus operibus suis sint humiles, quia humilitas virtutum sublimitas est. *Ibid.*, cap. 32.
40. Humilis licet habitu vilis sit, gloriosus tamen et virtutibus apud Deum. *Ibid.*
41. Mensura humilitatis cuique ex mensura ipsius magnitudinis data est: cui est periculosa superbia, quae amplius amplioribus insidiatur. *De Sancta virginit.*, cap. 31.
42. Simulare non debes humilitatem, sed exhibere: nam simulatio humilitatis major superbia est. *Ibid.*, cap. 43.
43. In qua magis parte humilitas collocanda est, sine dubio falsitatis, si in ea quae veritatis probatur esse, superbia est. *De Natura et gratia*, cap. 34.
44. Est esse humilem, nolle in se laudari: qui in se vult laudari, superbus est: qui superbus est, non humilis est. Super *Psal.* xxxii, in *exposit.* vers. 4.
45. Bonum est humiliari peccatorem, et nemo est insanabilior eo, qui sibi sanus videtur. Super *Psal.* lxxvii, vers. 16.
46. Melior est tremor humilitatis, quam confidentia superbiae. Super *Psal.* cxi, conc. 4, vers. 33.
47. Tanta est humanae humilitatis utilitas, ut eam suo commendaret exemplo etiam divina sublimitas. Tract. 55, super *Evang. Joan.* cap. xii.
48. Quanta humilitas! *Domine, tu mihi lavas pedes? tu mihi: quid est tu? quid est mihi? cogitanda sunt potius quam dicenda, ne forte quod ex his verbis aliquatenus dignum concipit animus, non explicet lingua.* *Ibid.*, tract. 56, cap. xlii.
49. Magnus esse vis? a minimo incipe. *Prosec.*
50. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis: et quantum quisque vult superimponere molem aedificii, quanto erit majus aedificium, tanto altius fodit fundamentum. Serm. 10, *de Verbis Dom.*
51. Nobilis inopia est mentis humilitas. *De abusion.*, cap. 8.
52. Humilitas philosophos tradidit in reprobum sensum, excacavit Judaeos, suffocavit paganos, inflammat christianos, perimit obstinatos, deiecit potentes, exallat humiles. Serm. 12, *ad Frat. in arena.*
53. Si ambules in humili, pervenies ad excelsum. Homil. 24, ex *in Humil.* cap. 1.
54. Nemo ex spiritu nascitur, nisi humilis fuerit. Tract. 12, super *Joan.*
55. Infirma projicit superbus, infima appetit humilis. *Ibid.*, tract. 25.
56. Contrarius superbo est humilis. *Annot. in Job.* cap. 36.
57. Humilitas claritatis est meritum, claritas humilitatis est premium. Tract. 104, super *Joan.*
58. Ubi humilitas, ibi charitas. In tract. super *Epist. Joan.*, in prologo.
59. Superbia extinguit charitatem, humilitas roborat charitatem. Tract. 1, super *Epist. Joan.*
60. Humilitas virtutum thesauriophylacium est. In *Constitut.*, cap. 17.
61. Fili, praes omnibus humilitati stude, quod est omni virtute sublimius, ut ad perfectionis fastigium possis conscendere. In *Admonitione ad filium spirit.*
62. Vir humilis, Deo est similis, et in templo pectoris sui gestat eum. *Ibid.*
63. Humilis licet in habitu videatur vilissimus, gloriosus est in virtutibus. *Ibid.*
64. Ad humilitatem non potes pervenire, nisi magna utriusque hominis contritione. In suis *Proverb.*, verbo *Ad.*
65. Non magnum est esse humilem in abiectione: magna prorsus et rara virtus, humilitas honorata. Homil. 4, super *Misus.*
66. Quid humilitate ditius? quid pretiosius invenitur? qua nimium regnum colorum emittit, et divina gratia acquiritur. Serm. 4, *Vigil. Nat.*
67. Sola virtus humilitatis est laesa reparatio charitatis. Serm. 2, *de Nativit.*
68. Humilitatis virtus habet haec tria: Superiori subdi, aequali non preferri, minori subdi potius quam praeponi. In suis *Sent.* cap. *Humilitatis.*
69. Quatuor sunt, quae veram conferunt humilitatem: vilitas operis, assiduitas subjectionis, comparatio melioris, iudicium conditoris. *Ibid.*, cap. *Quatuor.*

S. BASILIUS MAGNUS.

V. BEDA.

S. BERNARDUS.

70. Appetere de humilitate laudem, humilitatis non est virtus, sed subversio. *Prose.*
71. Verus humilis, vilis vult reputari, non humilis predicari.
72. Quid perversius, quidve indignius, quam ut humilitatis custos confessio superbia militet; et inde velis videri melior, unde videris deterior? *Serm. 16, super Cant.*
73. Operiet humiliter sentire de se nitentem ad aliora, ne dum supra se attollitur, cadat a se, nisi in se firmiter per veram humilitatem fuerit solidatus. *Serm. 34, super Cant.*
74. Nisi humilitatis merito maxima minime obtinentur; propterea qui provehendus est, corruptione humiliatur, humilitate meretur. *Ibid.*
75. Cum te humiliari videris, habeto id signum in bonum, omnino argumentum gratiae propinquantis. *Ibid.*
76. Quanti humiliantur, et humiles non sunt? Alii cum rancore humiliantur, alii patienter, et alii libenter: primi rei sunt, sequentes innoxii, ultimi iusti. *Ibid.*
77. *Bonum mihi quia humiliasti me.* Is vere humilis est, qui hoc potest dicere: non potest hoc dicere, qui invidus tolerat, minus qui murmurat. *Ibid.*
78. Est humilitas, quam veritas parit, et non habet calorem. Et est humilitas, quam charitas format, et inflammat: atque haec quidem in affectu, illa in cognitione consistit. *Ibid., serm. 42.*
79. Sponsa humilitas tanquam nardus spargit odorem suum, amore calens, devotione vigens, opinione redolens: Sponsa humilitas voluntaria est, perpetua est, fructifera est. *Ibid.*
80. Decor animae, humilitas est. *Ibid., serm. 45.*
81. Si quis innocentiam retinet, et nihilominus humilitatem jungit, is geminum animae possidet decorem. *Ibid.*
82. Rara avis in terris, aut sanctitatem non perdere, aut humilitatem sanctimoniam non excludi. *Ibid.*
83. Nihil facilius est volenti, quam humiliare seipsum. *Serm. in cap. jejunii.*
84. Cum ex aliis quibuscunque bonis virum, magis sanarum capere solet incrementum superbia, sola humilitas omnium propugnaculum turrique virtutum, ejus furtiter resistit malitia, obvisat praesumptio. *Epist. 42, ad Henricum senens. archiep.*
85. Sola cum non solet gloriari, non novit presumere, contendere non consuevit, gratiam inventura est in oculis pietatis humilitas. *Ibid.*
86. Non contendit iudicio, nec protendit iustitiam, quae vere humilis est. *Ibid.*
87. Humilitas ad quam ducit humiliatio, totius est spiritualis fabricae fundamentum: siquidem humiliatio via est ad humilitatem. *Prose.*
88. Si ergo virtutem appetis humilitatis, viam non refugas humiliatiōis: nam si non pateris humiliari, non poteris ad humilitatem provehi. *Epist. 87, ad Ogerium canonic. regular.*
89. Solus humilis parcat animae suae, qui non putetur quod non est, semper quantum in se est, vult nosciri quod est. *Ibid.*
90. Nulla splendidior gemma in omni ornatu, quam humilitas. *Lib. 2 de Consid. ad Eug. pap.*
91. Humilis quo excelsior ceteris, eo humilitate apparet illustrior et seipso. *Ibid.*
92. Virtutum bonum quoddam et stabile fundamentum, humilitas est: si nolet, illa virtutum aggregato nomini ruina est. *Ibid., lib. 5.*
93. Pretiosissimus fundus virtus humilitatis est, bonus fundus humilitas, in qua omne aedificium spirituale constructum crescit in templum sanctum in Domino. *Ibid., lib. 2.*
94. Habet humilitas suas epulas: primus cibus est humilitatis purgatorius cum amaritudine, secundus charitatis consolatorius cum dulcedine, tertius contemplationis solidus cum fortitudine. *De Duodecim gradib. humilit., cap. Locutus.*
95. Bona via est humilitatis, qua veritas inquiritur, charitas acquiritur, generationes sapientiae participant. *Ibid.*
96. Gloriosa res humilitas, ipsa quae proque superbia palliare se appetit ne vilescent. *De Duodecim gradib. humilit., grad. 9.*
97. Peril revera omnia quod agitur, si non sollicitè in humilitate custoditur. *De Inter. domo, cap. 41.*
98. Humilitas custos pudicitiae, et mater patientiae est. *De Ordine viro.*
99. Humilitatem quisquis veraciter habet, nec beneficio cella, nec profligio solitudinis indiget. *Ibid.*
100. Descende ut ascendas, humiliare ut exaltaris. *Serm. 39, ad Sororem.*
101. Magna et sublimis virtus humilitas, quae promeretur quae non docetur: digna adipisci quod non valet addisci. *Lib. 5 Florum, cap. 9.*
102. Humilitas in honore, honor est ipsius honoris, et dignitas dignitatis. *Ibid.*
103. Solus humilis evasor est laqueorum hostis antiqui. *Serm. 1 in Hexam.*
104. Ubi est humilitas, ibi est et sapientia. *Expos. 2 super Psalm. cxviii, cap. 4, vers. 2, art. 2.*
105. Qui magis se humiliat, ille major est: et qui maxime, ille maximus est. *Prose.*
106. Quia quanto sumus humiliiores, tanto sumus a tumore superbiae inaniiores, et quanto inaniiores a tumore superbiae, tanto pleniores di-

- lectione: et quanto haec pleniores, tanto majores. *Super Luc., cap. ix, in illud: Hic major est.*
107. Humilitas est clavis scientiae. *Ibid., cap. x.*
108. Humilitas hominem Deo perfecte subiecit, Deum sibi auxiliariorem facit, quo hostis ignea tela contemnit. *Serm. 5 de Uno mart.*
109. Humilis a nulla capitur passione, non ira hunc molestare potest, non gloriae cupido, non amulatio, non zelotypia. *Lib. 4 Pharetrae, cap. 12.*
110. Humilitas est brevis scala devotionis, brevis schola perfectionis, brevis via salvationis: brevis scala, si vis ascendere; brevis schola, si vis addiscere; brevis via, si vis incedere. *Tit. 7 Diatae, cap. 1.*
111. Humilitas est quidquid in valore est pretiosius, quidquid in odore est deliciosius, quidquid in decore est gratiosius. *Ibid.*
112. Humilitas se humiliat, ut ascendat; se incinerat, ut redoleat; se mortificat, ut resurgat. *Ibid.*
113. Humilitas est gratiosa, instar floris speciosi; luminosa, instar sideris radiosi; virtuosa, instar lapidis pretiosi. *Ibid.*
114. Humilitas fragrantior efficitur, cum quis considerat propriam vilitatem. *Ibid.*
115. Summa religiosi virtus est humilitas, quam ipsum curat, perficit, conservat. *In Speculo discipl., part. 2, cap. 6.*
116. Sine humilitate nulla virtus, nulla perfectio, aut acquiritur aut servatur. *Ibid.*
117. Quanto major et purior fuerit humiliatio et promptior, tanto plenior erit gratiae recuperatio, et gloriae remuneratio. *Prose.*
118. Magnitudo humiliatiōis attenditur in difficultate injuncti operis, puritas in simplicitate intentionis, promptitudo in alacritate executionis. *Lib. 2 de Projectu relig., cap. 39.*
119. Humilitas regina virtutum, sicut superbia regina vitiorum est. *Super Psalm. lxx, in Praef.*
120. Humilitas dicitur caput, sive primatus virtutum ceterarum, eo quod initium est, et prima, quae ex omnibus virtutibus habetur. Et quoniam ipsa a fidelibus habita, custos est omnium virtutum, cum sine ipsa omnes virtutes debiles sint et imiles: sicut a capite quod principale est in toto corpore, omnia caetera membra reguntur, quo ablato totum corpus inutile est, et quasi trunculus exanime. *Super Psalm. cx, in Praef., vers. Vide Humilitatem.*
121. Quae libet bona quis habet, si vere humilitatis fundamentum habere noluerit, firmiter stare non poterit. *Hom. 18.*
122. Superbia venenum, humilitas antidotum. *Ibid.*
123. Ipsa virtus est religionis, ut quanto se plus
- unusquisque exemplo Creatoris humiliat, tanto amplius exaltetur ad gloriam. *Super Psalm. xxxi, vers. 6: Ego sum vermis.*
124. Hic est primus religionis introitus, ut qui: cunquē vult pie vivere, humiliter de se sentiat: quia fundamentum sanctitatis, humilitas est. *De Nativit. Christi, cap. 3.*
125. Res est difficilis ad comparandum humilitas: quo enim major est, eo est ejus usus laboriosior. *De Perfect. spirit., cap. 95.*
126. Tota christiana sapientiae disciplina, non in abundantia verbi, non in astutia disputandi, neque in appetitu laudis et gloriae, sed in vera et voluntaria humilitate consistit. *Super Epist. ad Philipp., cap. 11, art. 2, in illud: Humilitavit semetipsum.*
127. Neque parere quisquam divinae justitiae, neque bonum ullum attingere sine humilitate potest. *Doctrina 1.*
128. Neque timor Domini, neque elemosyna, neque fides, neque abstinentia, neque ulla unquam virtutum potest sine humilitate in nobis erigi. *Ibid., doctrina 2, de Humilitate.*
129. Beatus vir est, qui humilitatem habuerit. *Ibid.*
130. Nihil profecto fortius humilitate, quam nulla res obsidet. *Ibid.*
131. Labor humiliat corpus, humiliatioque corpore humiliatur pariter et anima. *Ibid.*
132. Omnium fuit una sententia, ita impossibile esse salvari animam absque humilitate, ut navim sine clavis dirigant. *Ibid., doctrina 14.*
133. Quidquid boni quisque egerit, id egat cum humilitate, ut per humilitatem conservetur quod factum fuerit. *Ibid.*
134. Corona est humilitas; coronat enim et servat virtutes omnes, et omnis virtutis perfectio eget humilitate: Sanctorum namque omnium profectus, accessus est ad humilitatem. *Ibid.*
135. Si rectam vivendi rationem expetis, te in humilitate exerce, sine qua recta vitae ratio consistere nequit. *De Recta vivendi ratione, cap. 1.*
136. Humilitatem diligito, et nunquam diaboli laqueis capieris: velocissimis enim humilitatis alis semper sublevatus, sublimior eris, quam ut inimici roibus capi possis. *Ibid., cap. 8.*
137. Sicut ex sola superbia radice omnia orrhuntur mala: sic ex sola radice humilitatis generantur omnia bona. *Epist. ad Damas. pap., de morte dio. Hieronym.*
138. Beneficē Deo illa anima, cujus humilitatis exemplum alterius confundit superbiam. *Homil. 7 ad Monach.*
139. Ubi est humilitas, ibi requies, ibi tranquillitas, ibi omnis serenitas. *Prose.*

S. CYPRIAN.

S. DIDACCH.

DIONYSIUS
CARTHUS.

S. BONOTI.

S. EPHEM.

S. EUSEBIUS
CAESAR.S. EUSEBIUS
EPISEEN.

S. BONAV.

S. CRESANUS
ABELAT.

CASSIOPON.

140. Dum enim ipsa sibi placet, atque pacata est, etiam si qua tribulatio, si qua tempestas oborta, nihil erectum, nihil sublime, nihil oppositum invenit, ubi aliquid impetum suum: si quid ex adverso irruerit, totum post se humilitate fronte transmittit. *Ibid.*, homil. 1, *Epiph.*
- S. FULGENZ. 141. Crescat in te humilitas animi, quæ vera est, et integra sublimitas christiani. *Prosec.*
142. Tanto magis in te cognosce Dei gratiam crescere, quanto magis tibi humilitatem cordis verideri abundare. *Epist. 6 ad Theodorum*, cap. 9.
- CILLEBERT. 143. Perfecta humilitas de meritis semper alienis presumit. *Serm. 46, super Cant.*, apud S. Bernard., num. 1.
144. Humilitas suscepta pro Christo, regiam præfert dignitatem. *Ibid.*, serm. 18, num. 6.
- S. GREGOR. 145. Electi ne invite curventur in morte, sponte curvantur nunc in humilitate. *Libro 25 Moral.*, cap. 2.
- MAGNUS. 146. Humilitas lamenti, medicina est peccanti. *Ibid.*, lib. 3, cap. 43, super illud *Job 11: Veniant de loco suo.*
147. Sancti viri nec ex elatione sunt liberi, nec ex timore submissi: sed cum rectitudo eos ad libertatem erigit, consideratio infirmitatis propriæ, in humilitate custodit. *Ibid.*, lib. 7, cap. 15.
148. Humiliari in terra contemnimus, qui de terra sumus. *Homil. 28 super Evang.*
149. Preci innitendum est, cum recta agimus: ut omne quod iuste vivimus, ex humilitate cundiamus. *Libro 8 Moral.*, cap. 11.
150. Superbis mentibus pondus grave est oneris, doctrina humilitatis. *Ibid.*, lib. 15, cap. 21, super illud *Job 31: Sustine me, ut et ego loquar.*
151. Mœnia superba civitatis, nisi humiles non ascendunt. *Ibid.*, lib. 17, cap. 17.
152. Minus inops est, qui vestem non habet, quam humilitatem. *Ibid.*, lib. 21, cap. 44, num. 44.
153. Humilitas magistra est, et mater omnium virtutum. *Ibid.*, lib. 23, cap. 7, num. 13.
154. Humiles colum petunt, dum se inferius deiciunt: superbi infima appetunt, dum despiciendo cæteros, quasi in altioribus extolluntur. *Ibid.*, lib. 32, cap. 5, num. 8.
155. Quid humilitate sublimius? quæ dum se ima deprimit, auctori manenti super summa conjungitur? *Part. 3 Pastoral.*, cap. 1.
156. Magna est virtus humilium, qui ex desiderio loca ultima tenentes, se per humilitatem a terra in altum non sublevant, et cælestis regni odorem in mente servant. *Homil. 6 super Ezech.*
157. Humilitatem, frater charissime, totis visceribus dilige, per quam cunctorum fratrum concordia et unitas valeat custodiri. *Lib. 4 in Registro*,

indict. 13, cap. 82, epist. 38, ad *Joann. episc. Constantinop.*

158. Servorum Dei humilitas in afflictionis tempore debet apparere. *Ibid.*, lib. 2, indict. 10, cap. 24, epist. 24, ad *Euseb. abbat.*

159. Nihil habes humilitate præstantius, nihil amabilius: hæc est enim præcipua conservatrix, et quasi custos quadam virtutum omnium. *Epist. 14, ad Celantiam.*

160. Humilitatem sequere, non quæ ostenditur atque simulatur gestu corporis, aut fracta voce verborum, sed quæ puro affectu cordis exprimitur. *Ibid.*

161. Quanto quis humilior, tanto sublimior est. *Epist. 26, ad Pammach.*

162. Quantumcumque te deieceris, humilior Christo non eris. *Ibid.*

163. Humilitas prima christianorum virtus est. *Epist. 27, ad Eustochium.*

164. Apud Deum nihil est quiddam humilitate sublimius. *Epist. 1, ad Denetriad.*

165. Melior est humilis corde, qui nihil fidit suis operibus, quam qui se præ excellentia virtutum viri nomine dignum ducens fallitur, nescius dum superbiendo perdit bona quæ gessit. *Lib. 2, super Prov.*, cap. xix.

166. Melius tibi est, ut humilis sis, et videaris, quam sublimis et ignoreris. *Super Psalm. cxvii*, cap. 52.

167. Humilitas est bonorum conservatrix. *Lib. 4, de Anima*, cap. 16.

168. Suavius redolet Deo humilitas infima, quam virtus elata. *In Soliloq., de Arra animæ.*

169. Principium discipline humilitas est. *Lib. 3 Didasc.*, cap. 44.

170. Quatuor sunt, quæ conferunt veram humilitatem: vilitas corporis, assiduitas subjectionis, comparatio melioris, suspectum Dei iudicium. *Lib. 3 Miscellan.*, codic. 2, tit. 19.

171. Ex consideratione sui provenit humilitas. *Super Gen.*, cap. 26.

172. Ille fructus congregat, qui licet in virtutibus crescat, tamen in omnibus humilitatem servat. *Super Levitic.*, cap. xix, *Moraliter.*

173. Tria sunt, quæ nutriunt humilitatem: assiduitas subjectionis, consideratio propriæ fragilitatis, comparatio melioris. *Super Psalm. xvii.*

174. Humilitas se satis, qui se subdit majori: humilitas se valde, qui se subdit pari: humilitas se nimis, qui se subdit inferiori. *Super Psalm. xxxvii*, in illud: *Humilitatus sum nimis.*

175. Humilitas est signum Dei, et vexillum. *Super Psalm. xxxvii.*

176. Humilis pauper est opinione sua, quia nihil se habere reputat: sed vere dives est, quia

humilitas proprius locus gratiarum est. *Super Prov.*, cap. xiii.

177. Humilitas est custos omnium virtutum, et restitutrix omnium bonorum. *Prosec.*

178. Nam humilitas de tepiditate aliarum virtutum inflammescit, de paupertate dilascit, de defectu abundat, de luctu gaudet, de morte reviviscit. *Ibid.*, cap. xxvi.

179. Humilitas verba detractionis non curat, quia contemnit se contemni, imo gaudet: et verba adulationis etiam non curat, quia non elevatur ad ventum. *Super Ecclesiasten*, cap. vi.

180. Humilitas pascitur contumeliis. *Super Ezech.*, cap. xxii.

181. Humilitas fundum tenet ædificij spiritualis, et est quasi contrum virtutum. *Prosec.*

182. Imo humilitas est virtus, vel circulus, cuius centrum ubique, circumferentia nusquam.

183. Ubicumque enim sit humilis, semper cor suum est in imo, et nusquam in supremo. *Super Luc.*, cap. 9.

184. Humilitas, vera est nobilitas. *Lib. 4, de Conviviis inst.*, cap. 29.

185. Contempti ac privatione facultatum omnium, humilitas acquiritur. *Ibid.*, cap. 39.

186. Vera est cordis humilitas retinenda, quæ non de affectata corporis atque verborum, sed de intima mentis humilatione descendit. *Collat. 18, Abbat. Piammonis*, cap. 2.

187. Hæc est vera humilitas, quando quis occasiones habens, ut extollatur, seipsum humiliter et supprimit. *Homil. 33 super Genes.*

188. Humilitas sola est, quæ charitatem acquirit, pacem invenit, sereno corde totum intendit. *Serm. de eo quod David dixit: Quis sum ego?*

189. Humilitas non habet unde cadat. *Ibid.*

190. Sacrificium maximum humilitas est. *Homil. 42, super Psalm. i*, vers. 18.

191. Sicut superbia omnium fons malorum est, ita humilitas cunctarum origo virtutum. *Homil. 15 super Math.*

192. Sive servus sis, sive pauper atque mendicus, sive plebeus, sive peregrinus: nihil te fieri beatum vetat, si humilitatis æmulator extiteris. *Ibid.*

193. Humilitas virtus est, et sublimioris philosophiæ mater est et origo. *Homil. 39, super Math. Oper. perf.*

194. Humilitas habet caput et membra: caput, Christus est; facies ejus, erubescencia et pudor; oculi, modestia ipsa sunt; os sapientia, et intellectus; cor, magna scripturarum peritia, et veri dogmatis conservatio; pedes ejus ac manus, recta

sunt opera; anima, fides est, et pietas; pectus, est fortitudo; spiritus autem, qui animalium corda et cerebrum continet, charitas est. *Ibid.*, homil. 48.

195. Qui sibi nihil arrogat, is vere humilis est: qui vero humilis est, is ad veræ sublimitatis cacumen volavit. *Ibid.*, homil. 66.

196. Humilis sublimitati contrarius est: nihil tamen humilitate altius, nihil arrogantia depressius. *Prosec.*

197. Humilis a nulla segritudine capitur, non perturbatur ira, nulla cupiditate gloria vexatur, non vincitur livore: quid igitur sublimius? *Ibid.*

198. Humilibus quid jucundius? quid beatius? qui cum Deo gratissimi sint non parvam etiam ab hominibus, quam non querunt, gloriam reperire solent. *Ibid.*

199. Nutrix dilectionis humilitas est, et totius mali odii mater superbia: totius boni initium humilitas est, et totius mali superbia. *Homil. 9 super Math. Oper. Imperf.*

200. Nunquam humilitas est sine magnitudine animi: neque superbia sine pusillanimitate. *Homil. 20, super Joan.*

201. Nihil conferendum humilitatis virtuti: ipsa enim mater est, ac radix et fulcimentum, et vinculum bonorum. *Homil. 30, super Acta Apostolorum, in Moral.*

202. Humilitas bonorum omnium basis est, et fundamentum. *Ibid.*, homil. 44.

203. Nihil humilitate potentius, sed petra est fortior, adamante solidior, omnibusque sublimior. *Serm. 20, super Epist. ad Rom.*

204. Nihil tam admirabilem christianum quam humilitas efficit. *Ibid.*, serm. 32.

205. Ille solus humilitatem animi vere consecutus est, qui sibiipsi persuasit quantumlibet perregerit, nihil se magnum gessisse. *Homil. 2 super Epist. ad Philem.*, in *Moral.*

206. Humilitas non illa tantum laudatur, quæ de conscientia peccatorum venit: sed illa, quæ ex virtute descendit, Deo chara est. *Epist. 6, ad Theodor. laps.*

207. Humilitas est quoties quispiam rerum sibi præclararum conscis, nihil magni de seipso existimat. *Homil. 5 de incomprehensibili Dei natura.*

208. Qui in verbo humilis non est, nunquam profecto erit in opere. *Grad. 1.*

209. Humilitas signum est ignominia perfecta toleratio. *Ibid.*, grad. 5.

210. Aliud est humile esse, aliud conari esse, et aliud laudare humilem. Prius illud perfectio-

S. NIENOR.

JOAN. CASS.

HUGO A. S. VICTORE.

S. JOANNES CHRYSOST.

HUGO CARD.

S. JOAN. CL.

rum est, secundum veracium obedientium, tertium vero omnium fidelium. *Ibid.*, grad. 25.

211. Humilitas est vilitatis abyssus, furibus omnibus inviolabilis. *Ibid.*

212. Qui mente est humili, voluntatem suam semper ut seductricem delectatur. *Ibid.*

213. Humilitas est ecclesie instrumentum, quod ex abyssu peccatorum in celum animam levare potest. *Ibid.*

214. Proprie interemptrix vitorum humilitas est, quam qui possident, omnia vincunt. *Ibid.*, grad. 26.

DIXI. GEN.

215. Quis neget magnam esse humilitatis recuperandam rationem, humilitatem perdidisse? *Serm. de Humilit.*, in *Cena Dom.*

216. Sit humilitas depressa in se, reflexa ad se, reclusa intra se : depressa sit in se, ne de se alta sapiat; reflexa sit ad se, ne humanum favorem quærat; reclusa sit intra se, ne res perituras vagabunda ambulet. *Serm. de Verbis Dom.*

JOAN. TRITH.

217. Humilitas medicina est animarum saluberrima, omnibus consulti, tumescit spiritus ulceræ comprimit, tabescentia reficit, depravata corrigit, exerescentia tollit. Lib. 4, homil. 19, ad *Monach.*

218. Sine vera humilitate, nemo salutem consequi potest. *Ibid.*

219. Vera humilitas magna facit, et de se sensit minima : et quando amplius profecerit, tanto infirmitatem suam profundius recognoscit. *Ibid.*

220. Vera humilitas hilaris est, non dissoluta; gravis, non melancholica; larga in miserationibus, non prodiga; infirmis compatiens, non remissa. *Ibid.*

221. Ubi vera est humilitas, demones subsistere nequeunt : quoniam sicut glacies ab igne resolvitur, ita maligni spiritus a presentia humilis dissipantur. *Ibid.*

222. Humilitas Filium Dei hominem fecit, humilitas servum Christi sancto angelo comparavit. *Ibid.*

223. Virtutum stabile fundamentum est humilitas, super quo quidquid constructum fuerit, nullo tempestatis turbine subvertetur. Lib. 2 ad *Monach.*, serm. 4.

224. Humilitate christiana diabolus vincitur, et quasi clavo percussus fugiens superatur. *Ibid.*

225. Vera humilitas vituperata proficit, laudata periculum incurrit. *Ibid.*, serm. 3.

226. Humilitas alta fugit, quæ humilia sunt querit. *Ibid.*

227. Humilis imitatur Christum, superbus diabolum. *Ibid.*

228. Nulla est tanta humilitas, quæ dulcedine gloriæ non tangatur. Lib. 2 de *Tent. relig.*, cap. 5.

229. Via veniendi ad veram viam, humilitas est. *Epist. 14.*, ad *Nicol. presbyt. Mevicens.*

230. Superflua est humilitas eorum, qui se gessisse acersant, quæ non admitterent. Lib. 3, de *Suamo bono.*, cap. 32, sent. 6.

231. Humilitas lapsam non novit, humilitas lapsam unquam passa est. *Hab. apud Bedam.*, in suis *Sciutillis*, cap. 4.

232. Quanto eris humilior, tanto sequetur te altitudo. *De Contemptu mundi*, verbo *Esto.*

233. Vexillum Christi est humilitas. *Ibid.*

234. Descende ut ascendas, humiliare ut exalteris, ne exallatus humiliteris : qui exallatur, despicitur : et qui elevatur, proseritur. *Ibid.*

235. Tanto humilitate clarescas, quanto plus cæteris culmine virtutum coruscas. In *Regula monach.*, cap. 3.

236. Etsi aliquid es, nisi tanto te humilior, quanto magus es, perdes omnino quod es. *De Confict. victor. et virt.*

237. Animo atque affectu potius quam verbis humilem te prebe. Lib. 4, *epist. 242.*, ad *Seleucum.*

238. Humilitas tam chara et amabilis Deo est, ut eum angelicum angelis suscipiat peccatorem confidentem, quem in regnis celestibus faciat pro humilitate sublimari. In *Epitome*, verbo *Humilitas.*

239. Stat subjectus humilis, notus sibi, judicatus a se, prostratus omnibus, devotus Deo, benevolus fratribus. *De Compunct.*, cap. 2.

240. Congruit, ut verus humilis, quanto humane fragilitati fas est, sit in omni virtute perfectus. *De Humilit.*, cap. 14.

241. Hæc virtus humilitatis, via est ad patriam, corona regia, decorata gemmis, margaritis ornata atque contexta. *Ibid.*, cap. 10.

242. Quid humilitate sublimis? *Homil. de Omnibus Sanctis.*

243. Qui vere humilis est, magis optat vilis est : si desit interna humilitas, externa nihil est, nisi hypocrisis. In *Speculo spirit.*, cap. 8.

244. Vera humilitas intus in corde querenda est : si desit interna humilitas, externa nihil est, nisi hypocrisis. In *Speculo spirit.*, cap. 8.

245. Totius perfectionis verissima regula hæc est : Esto humilis. In *Institut. spirit.*, cap. 2.

246. Signum christianismi, est ipsa humilitas. *Homil. 15.*

247. Nunquam humilis labitur : nam unde labi posset, qui sub omnibus est? *Ibid.*, homil. 19.

S. ISIDORUS
HISPALENSIS.S. ISIDORUS
HISPALENSIS.

LACT. FIRM.

S. LAURENT.
JUSTIN.

S. LEO I.

LEODOVICUS
BLOSSIUS.S. MACCAR.
EGYP. SEN.

S. NILUS.

248. Humilitate gaude; alitudo enim ejus firma est, nec ruere potest. *Parvens. 71.*

249. Humilitas hominem in celum tollit, et inter choros collocat angelorum. *Ibid.*, orat. 8, de *Superbia.*

250. Lapis pretiosus in aureo annulo decorus est, et in virtutum corona inserta humilitas excellit. *Ibid.*

S. PAULINUS

251. Humilitas iniqua condemnatur, quæ non ex fide, sed ex ignavia mentis hominibus addicitur. *Prosec.*

252. Mendacii est famula, veritatis inimica, libertatis expers, iniquitati obnoxia. *Epist. 2.*, ad *Amardam episc.*

PETR. BLES.

253. Nihil est quod divini Majestati familiaris ac confidentius assistat, et gratius, quam vera humilitas. *Epist. 134.*, ad *Wilhelm. electum.*

254. Melior est purpurata humilitas, quam panosa superbia. *Ibid.*, in *Invectiva contra depravator.*

255. Ut servum te reputes humilem et abjectum, non sit tibi dedecori humilitas, quæ decuit filium Dei. *Ibid.*, tract. de *Instit. episcop.*

S. PETRUS
DAMIANUS.

256. O gloriosa virtus humilitatis, per quam homo vere discipulus efficitur Salvatoris! *Opusc. 33.*, cap. 7.

PHILO JUD.

257. Affectata humilitas contemptum fit obnoxia. *De Migrat. Abrahæ.*

S. PROSPER.

258. Hæc virtus vera humilitas est, quæ inter quoslibet meritorum gradus, nunquam sui potest esse dissimilis. *Epist. ad Denetriam.*

S. REMIGIUS

259. Quicumque humilitatem veram habent utique eandem humilitatem in aliis venerantur. *Super Epist. ad Rom.*, cap. xii, can. 16.

ROBERTUS
BELLARME.

260. Humilitas, quæ est custos omnium virtutum, Deo gratissima est. *Super Paulin.*, xvii, vers. 30.

RUPERT.
ABB.

261. Humilitas munio firma, virtutumque omnium fida est custodia. Lib. 2, in *Abacar.*, cap. ii.

SALVIANUS.

262. Honestum et religiosum studium est, preoccupare humilitate et vincere. *Epist. 7.*, ad *Aprum et Verum.*

S. THOMAS
AQUINAS.

263. Animo humili nihil est mirabilis. *Part. 3.*, quæst. 30, art. 4.

THOMAS A
KEMPIS.

264. Tam nobilis est virtus humilitas, ut eam frequenter superbi et secularis commendent. *Serm. 12.*, ad *Novit.*, divis. 6.

265. Omnia sine humilitate, et firma ejus custodia, periculis patent et ruinis. *Ibid.*, serm. 30, divis. 6.

266. Quanto quis in se humilior fuerit, et Deo subjectior, tanto in omnibus crit sapientior et pacator. Lib. 1, de *Init. Chr.*, cap. 4.

267. Bene semper agere, et modicum de se te

tere, humilis animæ indicium est. *Ibid.*, lib. 2, cap. 6.

268. Pone te semper ad infamum, et dabitur tibi summum : nam summum non stat sine infimo. *Prosec.*

269. Sancti apud Deum, minimi sunt apud se; et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores. *Ibid.*, cap. 10, sect. 4.

270. Verus humilis nescit inflari, spernit laudari, contemptus gaudet, læsus cito ignoscit. In *Hortulo rosar.*, cap. 9.

271. Humilitas semper illæsa est, nescit enim vinci, cui non est causa pugnandi. *Homil. 14.*, de *Bono humilit.*

S. VALEN.
EPISCOPUS.

272. In maximis et in sublimioribus humilitas præferenda est. *Prosec.*

273. Humilem vero pauperem nemo miratur; invitus enim se humiliat, quem necessitas paupertatis inclinat : humilitas in paupere grata est, in divite gloriosa. *Ibid.*

274. In quantum homo dignitate præditus humillatur, attollitur. *Ibid.*, homil. 19.

IN VITIIS
PATR.

275. Humilitatis virtus, magna salus est animæ. Lib. 3, num. 21.

276. Sicut superbia si ascenderit in celum, usque ad inferos deducitur : ita humilitas si descendit usque ad inferum, tunc usque ad caelos exaltatur. Lib. 3, num. 171.

277. Janua Dei, est humilitas. Lib. 5, libell. 15, de *Humilit.*, num. 22.

278. Arbor vitæ est in excelso, et ascendit ad eam humilitas. *Ibid.*, homil. 69.

279. Profectus hominis est humilitas, quantum enim quis ad humilitatem inclinetus fuerit, tantum elevabitur ad profectum. *Ibid.*, num. 77.

280. Multum comedere, et bibere, et bene vestiri possumus : abstinere autem et humillari non valeamus. Lib. 10, cap. 168.

281. Humilitas non est sumptus, sed in omni sumptuali est condimentum. In *Sent.*, in *fine positus*, sent. 87.

282. Humiliare seipsum, et despectum se apud ipsum habere, pro muro est monacho. *Ibid.*, sent. 88.

SENTENTIE PAGANORUM.

283. Humilitate nominis, nihil est clarior. Lib. 1, controvers. 6.

SENeca.

284. Multis rebus non ex natura sua, sed ex humilitate nostra magnitudo est. Lib. 3, *Quæst.*

285. Nulla est tanta humilitas, quæ dulcedine gloriæ non tangatur. Lib. 8 *Diæol. memorabil.*, cap. 15.

S. VALEN.
MAX.

Vide etiam tit. *Cognitio sui*, sent. 129; *Confictus*, sent. 131; *Contemptus sui*, per totum; *Deus*,

sent. 45, 46; *Desertio Dei*, sent. 51; *Differentia*, sent. 5; *Dignitas*, sent. 40, 60; *Episcopos*, sent. 165; *Fructus*, sent. 30; *Gloria vana*, sent. 74; *Gratia Dei*, sent. 95, 96; *Honor*, sent. 17, 19; *Magnus*, sent. 12; *Maria*, sent. 59; *Monachus*, sent. 153; *Mores*, sent. 46; *Perfectio*, sent. 44, 62; *Persona*, sent. 12; *Proletus*, sent. 94, 201; *Profectus*, sent. 72; *Sacrificium*, sent. 45; *Sancitas*, sent. 65; *Suasio*, sent. 20; *Sublimitas*, sent. 46, 39, 62; *Superbia*, sent. 60, 115, 116, 123, 157; *Tribulatio*, sent. 74; *Virginitas*, sent. 42; *Virtutum connexio in genere*, sent. 15, 30, 42; *Virtutum connexio in specie, verbo, Humilitas; Voluntas propria*, sent. 25.

HUMILITAS CHRISTI.

SENTENTIE PATRUM.

- S. ANTONIUS DE PADUA. 1. Nihil sic humiliat superbum peccatorem, sicut humilitas humanitatis Christi. *Serm. Dom. Quinquag.*
- S. AUGUST. 2. Quam superbia sanari potest, si humilitate Filii Dei non sanatur? *De Agone christiano*, cap. 41.
3. Noluit Christus rex ab hominibus fieri, quia humilitatis ostendebat viam miseris, quod ab ea superbia separaverat. *De Catechis, rudibus*, cap. 22.
4. Magna est miseria superbus homo, sed maior misericordia humilis Deus. *Ibid.*, cap. 4.
5. Erubescat homo esse superbus, propter quem factus est humilis Deus. *Exposit. 2, super Psalm. xviii*, vers. 14.
6. Si tanta humilitate se opprimit divina Majestas, quomodo superbie audeat humana fragilitas? *De Conficta vitiorum et virtutum*, cap. 2.
7. Quanta humilitas! *Domine, tu mihi lavas pedes?* tu mihi: quid est tu? quid est mihi? cogitanda sunt potius, quam dicenda, ne forte quod ex his verbis aliquatenus dignum concipit anima, non explicet lingua. *Tract. 56, super Evangel. Joan. cap. xii.*
8. Jam humilis Deus, et adhuc superbus homo. *Homil. 34, ex iiii, Homil.*, cap. 6.
9. Unde Christus humiliatus, inde glorificatus: inde erexit humiles, quod humiliatus ipse descendit. *Tract. 3, super Joan.*
10. Humilitatem doceo, ad me venire non potest, nisi humilis. *Ibid.*, tract. 25.
11. Perierat homo superbius deceptoris secutus, ergo humilitatem Redemptoris sequatur inventus. *Ibid.*, tract. 55.
12. Dedicimus humilitatem ab excelso, faciamus invicem humiles quod humiliter fecit excelsus. *Ibid.*, tract. 58.

13. Homini cui se diaboli ad imitationem superbie prebuerat, ei se Dominus ad imitationem humilitatis prebuit. *Lib. 3, de Lib. arb.*, cap. 25.

14. Intolerabilis impudentia est, ut ubi sese exinanivit Majestas, vermiculus infletur et intumescat. *Serm. 1, Nativit.*

15. Quanto sublimitas Christi angelis notior est, tanto humilitas pretiosior et amabilior est. *Serm. 2, Epiph.*

16. O mira vanitas! o mira fatuitas cordis! cuius elationem perfecte reprimere, cuius cervicosos motus omnino domare, humilitatis Christi materia non sufficit, quin superbiat adhuc terra et cinis. *Serm. Quomodo voluntas nostra divinae voluntati subijci debeat.*

17. Magna humilitas! Actus innocens suscepit poenitentis affectum, et qui non habet unde poeniteat, habet tamen ut poeniteat. *Serm. 45, super Cant.*

18. Quanto pro me vilior, tanto mihi clarior. *Serm. 1, Epiphan.*

19. Potest ne quis non humiliari, cum recordatur pro se humiliatum Dominum Majestatis. *Lib. de Passione Dom.*, cap. 44.

20. Stultus reputatus fuit Christus, quando recessit ab appetitu aliorum: stultior, quando voluit affligi: stultissimus, quando voluit crucifigi, et tamen hoc est sapientia Sanctorum. *Serm. 2, in Hexam. super illud: Prov. xxx: Stultissimus sum vivorum.*

21. Magna humilitas! quia veniendo per carnem, prior, posterior; dives, egenus; Dominus, servus; haeres, alienus factus est. *Se m. 3, Dom. 4, Advent.*

22. Ecce habes in Christo humilitatis exemplum, superbie medicamentum: quid ergo, homo, intumescis? quid morticina pellis extenderis? quid sanies foetida inflaris? *Prose.*

23. Princeps tuus humilis est, et tu superbus? caput est humile, et membrum superbum? monstrum est contra naturam, si coelum terre subjicias, et sub pedibus caput ponas. *Serm. 4, de Uno mart.*

24. Quantuncunque te deieceris, humilior Christo non eris: esto quod pedibus incedas, fusca tunica vestiatis, pauperibus ageris, cellam pauperum dignanter introas. Sis eorum oculus, pes claudorum, manus debilium: aquam ipse comportes, ligna conscindas, focum extrahas, humilior Christo non eris. Ubi vinculum? ubi sputum? ubi alapa? ubi flagellum? ubi patibulum? ubi mors? *Lib. 1, Pharetra*, cap. 2.

25. In Christo voluntaria humilitas, non patientiae necessitas fuit. *Super Psalm. cxxiii*, vers. 1.

26. Per humilitatem scimus Dominum Chris-

tum diaboli vicisse superbiam. *Super Palm. cxv*, vers. 1: Humiliatus sum.

27. Toti victoria Salvatoris, quae et diabolum superavit et mundum, humilitate est concepta, humilitate confecta. *Super Epist. ad Philip.*, cap. ii, art. 2, in illud: *Humiliavit semetipsum.*

28. Filius Dei de altitudine sinus paterni, ad nostra despicabilia descendit, ut tam exemplo, quam verbo humilitatem doceret. *In suis Opusc.*, oraculo 5.

29. Signum salutis fidelibus, humilitas est Salvatoris. *Super Lucam*, cap. ii.

30. Ad hoc unigenitus Dei Filius formam infirmitatis nostrae suscepit, ad hoc invisibilis non solum visibilis, sed etiam despectus apparuit, ad hoc contumeliarum ludibria, irrisionum opprobria, passionumque tormenta toleravit, ut superbum non esse hominem doceret humilis Deus. *Prose.*

31. Quanta ergo humilitatis virtus est, propter quam solam veraciter edocendam, is qui sine estimatione magnus est, usque ad passionem factus est parvus? *Lib. 34, Moral.*, cap. 48, num. 21.

32. Nascente Domino, videbatur divinitas humiliata; ascendente vero Domino, est humanitas exaltata: in nativitate sua apparuit Deus humilis, in ascensione sua ostensus est homo sublimis. *Homil. 29, super Evangel.*

33. Humilitas Christi, nostra nobilitas est, contumelia ejus, honor noster est. *Lib. 2, de Trinit.*, verbo Dei.

34. Humilitas Christi in duobus maxime fuit: scilicet in sustinendo humiliter contumelias, et tormenta. *Super Genes.*, cap. xii, *Mystice.*

35. Christus per humilitatem diabolum devicit. *Super Palm. cxxiv.*

36. Dignum et iustum est, ut divina majestas in se recipiat humilitatem, quae se evacuavit, et annihilavit, ut toto sinu suae capacitatis eam reciperet. *Super Math.*, cap. v.

37. Quid humilis servo? tamen hoc Dominus esse dignatus est et ex servis liberos faceret, et servitus ipsius nobis ingenuitatem donaret. *Serm. de eo quod David dixit: Quis sum ego?*

38. Humilis est ipse, qui est Deus, et tu te erigis, tu superbis, terra et cinis; tu, sordida pellis, inflaris et tenderis, saecus stercorum et vermium? *Serm. de Circumcis. Dom.*

39. Elatio sensus, quae fuit in serpente, dissoluta est per eam, quae fuit in homine Deo humilitas. *Lib. 5, adversus Haeres.*, cap. Omnia.

40. Confundatur humana temeritas, et humilietur exemplo humilitatis Christi, qui voluit pro utilitate peccatorum peccator estimari. *Prose.*

41. Omnem exercitum humilitatis formam in

victu, in peregrinatione, in discipulorum electione, in necessitatibus, in angustiis, in persecutionibus, in opprobriis, in passione et morte.

42. Omnis namque, quam Deus in homine exercuit, conversatio cum hominibus, summa et inexplicabilis est perfectio humilitatis, quae eo est venerabilior, quo incomprehensibilior. *De Ligno vite*, tract. 12, cap. 2.

43. Humilitas Christi, nostra nobilitas est: contumelia Christi, noster honor est. *Epist. 97, ad Leonem august.*, cap. 3.

44. Factus humilis, mansit sublimis. *Serm. 13, de Nativit. B. M.*

45. Tanta fuit humilitas Salvatoris, ut quasi videretur respondere ipsius Majestati. *Prose.*

46. Quia sicut erat Filius Dei incomprehensibilis Majestas, ita fuit in hominis filio inestimabilis humilitas. *Serm. 32, de S. Aug.*

47. Ut servum te reputes humilem et abjectum non sit tibi dedecori humilitas, quaedecum filium Dei. *Ibid.*, tract. de instit. episc.

48. Deicit semajestas, et jactat se infirmitas: humiliat se solitudo, et extollitur putredo. *Lib. 4, epist. 17, ad S. Bernard.*

49. O novissimum et altissimum, o humilem et sublimem, o opprobrium hominum et gloriam angelorum! nemo illo sublimior, et nemo illo humilior. *De Passione Christi.*

50. Magna humilitas fuit Filii Dei, quando voluit humiliari inter Seraphinos, Cherubinos, Thronos, Dominaciones, Virgutes, Potestates, Principatus, Archangelos, et Angelos, ut esset homo. *Serm. 1 Dom. infra octav. Nativ. Dom.*

Vide etiam tit. *Imitatio*, sent. 20; *Incarniatio*, sent. 73; *Potestas Dei*, sent. 54.

HYPOCRISIS.

Etyologia. Hypocrisis dicitur ab *hypocritae* quod est sub, et *ypocritae*, quod est aurum: quasi extra hypocrisis aurati, interioris lutei. *Super Math.*, cap. vi.

Definitio. Hypocrisis est cum quis meliorem se fingit, quam in veritate sit. *De Paradiso animae*, part. 2, de Vitis, cap. 17.

Hypocrisis est voluntas pro speciem sanctitatis se simulans fallaciter in aperto, et viliter agens in occulto, sive intentione, sive opere. *Part. 1 Centiloqui*, sect. 18.

Hypocrisis est vitium clausum, simulatione virtutis palliatum. *Ibid.*, sect. 30.

Simulatio est falsitas veritate depicta. *De Modo confitendi*, cap. 16.

Simulatio est vitium, verbis et actibus virtuosius opertum. *Ibid.*

S. LEO I.

S. GREG. ABD. CLER.

S. PETER. BLES.

S. PAVLUS MAUR. ABB. CLUNIA.

S. THOMAS AQUINAS.

S. VINCENT. FERRAR.

HUGO CARD.

S. BONAV.

S. BERNARD.

S. FRANCIS. ASSISIAS.

GLOSS. INT.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. BONAV.

S. HILARIUS.

HUGO CARD.

S. JOANNES CHRYSOST.

JOAN. GERS.

S. IRENEUS.

S. LAURENT. JUST.

CASSIODOR.